



VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA  
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA ÚČETNICTVÍ

Dotace a jejich vliv na rozpočet města Zábřeh

Grants and their Impact on the Budget of the Municipality Zábřeh

Student: Bc. Pavlína Kašparová  
Vedoucí diplomové práce: Ing. Alžběta Urbancová, Ph.D.

Ostrava 2013

VŠB - Technická univerzita Ostrava  
Ekonomická fakulta  
Katedra účetnictví

## Zadání diplomové práce

Student: **Bc. Pavlína Kašparová**  
Studijní program: N6208 Ekonomika a management  
Studijní obor: 6202T049 Účetnictví a daně  
Specializace: 00 Účetnictví a daně  
Téma: **Dotace a jejich vliv na rozpočet města Zábřeh**  
**Grants and their Impact on the Budget of the Municipality Zábřeh**

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
  2. Právní úprava a charakteristika města Zábřeh
  3. Analýza rozpočtu města Zábřeh
  4. Dotace a jejich vliv na rozpočet města Zábřeh
  5. Závěr
- Seznam použité literatury  
Seznam zkratk  
Prohlášení o využití výsledků diplomové práce  
Seznam příloh  
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

OTRUSINOVÁ, Milana a Dana KUBÍČKOVÁ. *Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek po novele zákona o účetnictví*. Praha: C. H. Beck, 2011. 178 s. ISBN 978-80-7400-342-4.

PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy. Teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. 588 s. ISBN 978-80-7357-614-1.

SCHNEIDEROVÁ, Ivana a Zdeněk NEJEZCHLEB. *Účetní reforma 2012 pro ÚSC a jimi zřizované příspěvkové organizace*. Praha: Nakladatelství Acha obec účtuje s.r.o., 2012. 710 s. ISBN 978-80-260-2780-5.

Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Alžběta Urbancová, Ph.D.**

Datum zadání: 23.11.2012

Datum odevzdání: 26.04.2013

Ing. Jana Hakalová, Ph.D.  
vedoucí katedry



prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová  
děkanka fakulty

Prohlašuji, že jsem celou práci, včetně příloh č. 2 a č. 5 vypracovala samostatně.

Přílohy č. 1, 3, 4, 6, 7 a 8 byly převzaty a zdroje jsou uvedeny v seznamu literatury.

V Ostravě, dne 26.4.2013

Košpárková Pavlína

<b>1</b>	<b>Úvod .....</b>	<b>5</b>
<b>2</b>	<b>Právní úprava a charakteristika města Zábřeh.....</b>	<b>7</b>
2.1	Zákon o obcích ve znění pozdějších předpisů .....	7
2.1.1	Orgány obce .....	8
2.2	Zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů .....	10
2.2.1	Rozpočtový proces.....	10
2.2.2	Rozpočtové provizorium.....	12
2.2.3	Rozpočtový výhled .....	12
2.2.4	Rozpočtové zásady .....	13
2.2.5	Změny v rozpočtu .....	13
2.2.6	Závěrečný účet.....	14
2.3	Zákon o přezkoumání hospodaření obce.....	14
2.3.1	Zpráva o výsledku přezkoumání hospodaření a její náležitosti.....	15
2.4	Účetní předpisy .....	16
2.4.1	Zákon o účetnictví .....	16
2.4.2	Vyhláška pro vedení účetnictví .....	17
2.4.3	České účetní standardy pro některé vybrané účetní jednotky .....	17
2.4.4	Inventarizační vyhláška.....	17
2.4.5	Technická vyhláška.....	18
2.4.5.1	Centrální systém účetních informací státu .....	18
2.4.5.2	Pomocný analytický přehled .....	19
2.5	Vyhláška o způsobu, termínech a rozsahu údajů předkládaných pro hodnocení plnění rozpočtů .....	19
2.6	Město Zábřeh.....	20
<b>3</b>	<b>Analýza rozpočtu města Zábřeh.....</b>	<b>22</b>
3.1	Zákon o rozpočtovém určení výnosů některých daní .....	22
3.2	Vyhláška o rozpočtové skladbě .....	24
3.3	Základní problémy ÚSC při sestavování rozpočtu.....	27
3.4	Analýza rozpočtu města Zábřeh .....	28
3.4.1	Příjmy města Zábřeh.....	30
3.4.1.1	Daňové příjmy .....	31
3.4.1.2	Nedaňové příjmy .....	35
3.4.1.3	Kapitálové příjmy .....	37
3.4.1.4	Transfery .....	37

3.4.2	Výdaje města Zábřeh .....	37
3.4.2.1	Kapitálové výdaje .....	39
3.4.2.2	Běžné výdaje .....	42
3.4.2.3	Výdaje příspěvkových organizací.....	43
3.4.3	Financování .....	46
3.5	Výsledky hospodaření města Zábřeh .....	48
<b>4</b>	<b>Dotace a jejich vliv na rozpočet města Zábřeh .....</b>	<b>50</b>
4.1	Typologie dotací .....	50
4.2	Způsob převádění dotací do rozpočtů územních samosprávných celků .....	54
4.3	Analýza dotací přijatých do rozpočtu města Zábřeh .....	54
4.3.1	Vývoj neinvestičních dotací .....	56
4.3.2	Vývoj investičních dotací.....	57
4.3.3	Podíl investičních dotací na celkových investičních výdajích .....	59
4.4	Účtování dotací.....	62
4.4.1	Základní pojmy .....	62
4.4.2	Obecné účetní případy související s přijatými dotacemi .....	62
4.4.3	Účetní odpisování dlouhodobého majetku .....	65
4.4.4	Dotace na zateplení Základní školy v Zábřeze.....	66
4.5	Zhodnocení vlivu dotací na rozpočet města Zábřeh .....	67
4.5.1	Zhodnocení vlivu provozních dotací .....	68
4.5.2	Zhodnocení vlivu investičních dotací .....	70
<b>5</b>	<b>Závěr .....</b>	<b>73</b>
	Seznam použité literatury .....	75
	Seznam zkratk .....	77
	Prohlášení o využití výsledků diplomové práce	
	Seznam příloh	
	Přílohy	

## 1 Úvod

Obec, jako forma nižších územně samosprávných celků, je představována určitou komunitou svých občanů, o jejichž potřeby, všestranný rozvoj a zabezpečování veřejných statků je tato obec povinna se starat. K zodpovědnému a plnohodnotnému plnění těchto cílů je nezbytná přenesená kompetence a samostatnost územních samosprávných celků. Ke stavu roku 2012 disponuje touto přenesenou pravomocí v České republice 6 251 obcí.

Rozhodujícím pro maximální rozvoj dané obce je dostatek finančních prostředků, ze kterých budou tyto projekty, sloužící k zabezpečení veřejných statků, financovány. Jednou z forem financování je finanční podpora ve formě dotací, a to jak z prostředků Evropské unie, tak i z prostředků státního rozpočtu. Tato forma financování, podporující jak investiční projekty, tak i provozní činnosti územních samosprávných celků, je považována za jednu z největších příjmových položek rozpočtu obcí.

Tato diplomová práce je zaměřena na dopad získaných (přijatých) dotací na rozpočet obcí, konkrétně na rozpočet města Zábřeh. Zmíněná analýza je provedena na základě skutečných dosažených příjmů a skutečně vynaložených výdajů v letech 2009, 2010, 2011 a 2012. Data, použitá v této diplomové práci, jsou převzata z rozpočtů pro daná období.

Primárním z cílů diplomové práce je kompletní rozbor rozpočtu města Zábřeh se zaměřením na přijaté investiční a provozní dotace v jednotlivých letech. Analýza rozpočtu má však sama o sobě velmi omezenou vypovídající schopnost, a proto je cílem této diplomové práce také objasnění základních legislativních předpisů a souvisejících teoretických pojmů, potřebných k pochopení dané problematiky.

Diplomová práce je rozdělena, vyjma úvodní a závěrečné pasáže, na tři části. První z těchto částí diplomové práce je zaměřena na teoretický výklad základních pojmů, zmíněna je zde také právní úprava a základní organizační struktura územních samosprávných celků. Část této kapitoly je věnována právě tvorbě plánovaného rozpočtu, souhrnnému rozpočtovému procesu či následnému schválení rozpočtu. Povinnosti, vyplývající z konce kalendářního roku, jsou prezentovány zejména výkazem pro hodnocení plnění rozpočtu či poměrně novým pomocným a analytickým přehledem. Právě zmíněné výkazy jsou vysvětleny téměř v závěru této kapitoly. Posledním bodem první části je stručné představení historie a současného vývoje obce Zábřeh a seznámení s aktuální strukturou městského úřadu.

Ve druhé části diplomové práce je proveden kompletní rozbor rozpočtu obce Zábřeh v letech 2009 - 2012. Cílem této kapitoly je zhodnocení vlivu daňových, nedaňových a

kapitálovým příjmů. Na druhé straně je proveden rozbor běžných a kapitálových výdajů včetně posudku meziročního vývoje. V této kapitole jsou objasněny příčiny, díky kterým došlo v jednotlivých letech k výkyvům v hodnotách příjmů a výdajů.

Třetí část se věnuje analýze jedné z největších příjmových složek rozpočtů obcí – dotacím. Jedna z podkapitol je soustředěna na vliv dotací na příjmovou stranu rozpočtu obce Zábřeh. V kapitole je interpretováno účtování obecných účetních případů, se kterými se lze setkat v účetní praxi. Obecné účetní případy jsou následně využity na konkrétním projektu, který bude dotacemi podpořen v roce 2013. Zaúčtování projektu zateplení základní školy, zpracované v této diplomové práci, bude využito na Městském úřadě v Zábřeze. Závěr této kapitoly je věnován konečnému posudku vlivu dotací na rozpočet města Zábřeh.

Při zpracování této diplomové práce je použita metoda obsahové analýzy legislativních předpisů, odborné literatury a internetových stránek věnovaných dané problematice. Skutečné hodnoty rozpočtu jednotlivých let jsou převzaty z oficiálních internetových stránek města Zábřeh. Využita je také metoda komparace vývoje rozpočtu města v letech 2009 – 2012, metoda analýzy daných rozpočtů, ale také syntéza, díky které je možné dojít ke kompletnímu shrnutí výsledků dané diplomové práce.



## 2 Právní úprava a charakteristika města Zábřeh

Územní samospráva procházela rozporuplným vývojem. V novověku je možné shledat období s extrémně centralizačními tendencemi a omezováním samosprávného postavení a autonomie územní samosprávy. Na druhou stranu lze objevit období s opačnými tendencemi, tzn. s poměrně výraznou autonomií a decentralizací pravomocí na územní samosprávu. [4] Prvotně byla pro obce typická menší rozloha jejího území, která však vlivem komunikačních, obchodních, jazykových či kulturních podmínek postupně dosahovala rozsáhlejšího měřítka. Následkem těchto změn došlo ke vzniku zárodků jednotlivých regionů s následným vývojem vyšších stupňů samosprávy. Územní samospráva tak vznikala buď:

1. přirozeně, jako obce, města nebo municipality (městské samosprávy), jež sdružuje občany, kteří mají na daném území bydliště a vyvíjejí zde své ekonomické aktivity,
2. uměle, z vůle státu jako vyšší územní samosprávný celek na regionální úrovni, zahrnující společenství více měst či obcí, jež spojují zájmy na střední úrovni. [5]

Působení obce, její hospodaření či plnění účetních a daňových povinností jsou upraveny v uceleném systému zákonů a vyhlášek České republiky. Struktura územních samosprávných celků se v České republice člení na dvě základní úrovně, a to na obce (upravené zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích), které jsou základními územními samosprávnými celky, a kraje, které jsou vyššími územními samosprávnými celky (upraveny zákonem č. 129/2000 Sb., o krajích). Lze je formulovat jako státní subjekty rozpočtového typu, jimž byly delegovány pravomoci státu a které vykonávají decentralizované řízení svých činností.

### 2.1 Zákon o obcích ve znění pozdějších předpisů

Klíčovým předpisem upravující činnost obce a vymezující základní pojmy je zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů (v dalším výkladě bude používán pouze pojem zákon o obcích). Interpretaci pojmu obec lze vyhledávat v mnoha literárních publikacích, zákon o obcích ho však ve svém § 1 definuje takto: „*Obec je základním územním samosprávným společenstvím občanů; tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce*“. Obce jsou veřejnoprávními korporacemi, které vystupují pod svým jménem, a z tohoto jména také nesou odpovědnost ze vztahů

vyplývajících z jejich činností. Obec je také dle těchto předpisů povinna pečovat o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů, přičemž při plnění těchto úkolů musí současně chránit veřejný zájem. Obce jsou oprávněny mít vlastní majetek a jejich povinností je provozovat činnosti s ohledem na vlastní rozpočet, jak oznamuje Ústava ČR v článku 101 odst. 3.

Obec se může stát městem v případě, že celkový počet obyvatel dosáhne počtu 3 000 a více. Území statutárních měst se může členit na městské obvody nebo městské části s vlastními orgány samosprávy, jak uvádí § 3 zákona o obcích.

### 2.1.1 Orgány obce

#### Zastupitelstvo obce

Zastupitelstvo obce je složeno z členů zastupitelstva obce, jejichž počet se na každé volební období určuje s přihlédnutím na rozpětí počtu obyvatel (k 1. lednu roku, v němž se konají volby) a velikosti územního obvodu. [§ 68 odst. 1 zákona o obcích] Zastupitelstvo je nejvyšším orgánem města, i proto mezi jeho pravomoci patří **schvalování rozpočtu a závěrečného účtu obce**, zřizování příp. zrušení příspěvkových organizací obcí vytvořených a organizačních složek státu, fyzických či právnických osob vč. schválení jejich zřizovacích či zakladatelských listin. Mimo jiné také vydává obecně závazné vyhlášky obce, navrhuje změny katastrálních území uvnitř obce, schvaluje dohody o změně hranic obce a je oprávněno také vyhlásit místní referendum. Další z pravomocí je volba, příp. odvolání z funkce, a to starosty, místostarosty a dalších členů Rady obce z řad jejich členů. Zastupitelstvo obce zřizuje také své kontrolní výbory. Dále je mu vyhrazeno rozhodování o majetkoprávních úkonech stanovených v zákoně o obcích. Veškeré tyto povinnosti či pravomoci zastupitelstva obce lze nalézt v § 67 až § 83 zákona o obcích.

Zastupitelstvo se schází dle svých potřeb, nejméně však ve čtvrtletních intervalech.

K platnosti usnesení, rozhodnutí nebo volby se vyžaduje souhlas nadpoloviční většiny všech členů zastupitelstva. Zasedání zastupitelstva je veřejnosti přístupné.

Podle novely zákona o účetnictví a současně i zákona o obcích nově zastupitelstvo obce schvaluje účetní závěrku obce.

## **Rada obce**

Z § 99 odst. 1 zákona o obcích vyplývá: „*Rada obce je výkonným orgánem obce v oblasti samostatné působnosti a ze své činnosti odpovídá zastupitelstvu obce*“.

Radu obce tvoří starosta, místostarosta (místostarostové) a další členové rady, voleni z řad členů zastupitelstva obce. Počet členů rady obce je lichý a činí nejméně 5 a nejvýše 11 členů, přičemž nesmí přesahovat jednu třetinu počtu členů zastupitelstva obce. Mezi její kompetence patří také zřízení potřebných orgánů obecního úřadu – odborů a oddělení, jejichž struktura či názvy nejsou legislativně předepsány. Rada obce se nevolí v obcích, kde zastupitelstvo obce má méně než 15 členů. I činnost Rady města je velice rozmanitá, mezi hlavní úkoly však patří příprava návrhů pro jednání zastupitelstva. Jednání rady obce jsou na rozdíl od zastupitelstva veřejnosti nepřístupné.

## **Starosta**

Posláním starosty je zastupování obce navenek. Do jeho funkce ho volí zastupitelstvo ze svých řad, tomu je také odpovědný za výkon své funkce. [2]

Starosta jmenuje a odvolává tajemníka obecního úřadu (se souhlasem krajského úřadu). Starosta svolává a zpravidla i řídí zasedání zastupitelstva obce a rady obce, podepisuje zápis z jednání zastupitelstva a rady obce. V případě nepřítomnosti starosty může jeho činnost dočasně převzít místostarosta. V kompetenci starosty je podepisovat právní předpisy obce, v součinnosti s místostarostou obce. [2]

## **Komise obce**

Rada obce může zřídit jako své iniciativní a poradní orgány komise. Svá stanoviska a náměty předkládají komise radě obce.

Předsedou komise může být jen osoba, která prokázala zvláštní odbornou způsobilost v oblasti přenesené působnosti. Komise se usnáší většinou hlasů všech svých členů. Komise je ze své činnosti odpovědna radě obce a ve věcech výkonu přenesené působnosti na svěřeném úseku odpovídá starostovi, jak říká § 122 zákona o obcích.

## **Výbory zastupitelstva**

Zastupitelstvo obce může zřídit své kontrolní orgány, které poté zastupitelstvu předkládají své návrhy a stanoviska. Zastupitelstvo obce zřizuje vždy **finanční a kontrolní výbor** v nejméně tříčlenných skupinách. Předsedou výboru musí být vždy člen

zastupitelstva obce, s výjimkou starosty, místostarosty, tajemníka či ostatních členů zabývajících se hospodařením obce. [2]

### **Obecní úřad**

Struktura obecního úřadu je tvořena starostou, dále místostarostou, tajemníkem obecního úřadu a zaměstnanci. V oblasti své působnosti může plnit úkoly, které mu uložilo zastupitelstvo nebo rada obce, ale také vypomáhá výborům a komisím v jejich činnosti. [2]

### **Tajemník obce**

Tajemník obecního úřadu (§ 110 zákona o obcích) je odpovědný za plnění úkolů obecního úřadu v samostatné i přenesené působnosti starostovi, plní celou řadu úkolů vůči zaměstnancům (sjednání či ukončení pracovních poměrů, stanovení platů aj.). Tajemník vydává spisový řád, skartační řád a pracovní řád obecního úřadu a další vnitřní směrnice obecního úřadu, nevydává-li je rada obce. Tajemník nesmí vykonávat funkce v politických stranách a v politických hnutích.

## **2.2 Zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů**

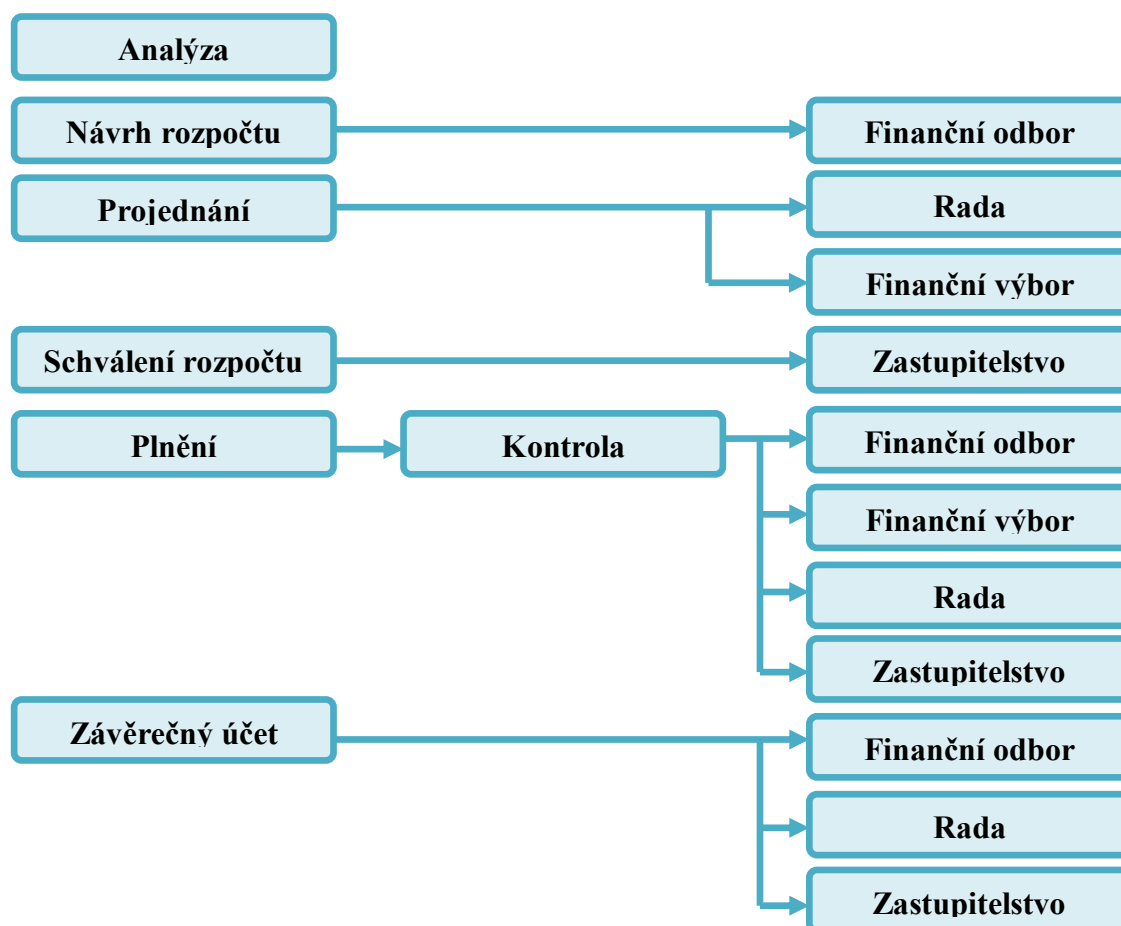
Dalším z předpisů, neméně důležitým, je zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů (dále pouze zákon o rozpočtových pravidlech). Právě tento řeší tvorbu, postavení, obsah a funkce rozpočtů obcí a krajů a dále stanovuje pravidla hospodaření s finančními prostředky těchto subjektů. Zákon navíc upravuje vznik a zánik organizačních složek a příspěvkových organizací zřízených obcemi.

### **2.2.1 Rozpočtový proces**

Rozpočtový proces je představován souhrnem činností, které jsou nezbytné k řízení hospodaření územního samosprávného celku v daném rozpočtovém období. V České republice je **rozpočet**, jako základ finančního hospodaření obce, sestavován na jeden **kalendářní rok** a vždy s ohledem na rozpočtové zásady a pravidla. Rozpočtový proces je však časově mnohem náročnější, zpravidla zahrnuje dobu vypracování 1,5 – 2 roky.

Sestavení návrhu rozpočtu a tvorba podkladů pro rozpočet je zpravidla prováděna výkonným orgánem obce, nejčastěji finančním odborem. Podkladem pro návrh rozpočtu je rozpočtový výhled, to však předpokládá, že rozpočtový výhled je zpracován v tak podrobné struktuře jako rozpočet. Vlastní návrh by měl vycházet z analýzy hospodaření nejméně dva roky zpět. Připravený návrh je předložen finančnímu výboru a následně Radě obce, která může i několikrát zpracovávat další pozměňovací návrhy. Konečná podoba rozpočtu je poté předložena ke schválení zastupitelstvu obce, čemuž předchází zveřejnění rozpočtu na úřední desce a v elektronické podobě po dobu nejméně 15 dnů před projednáním v zastupitelstvu. Bezprostředně po schválení dojde k rozčlenění podle rozpočtové skladby. Fáze rozpočtového procesu je možné shrnout do následujícího obrázku.

*Obr. 2.1 Schéma rozpočtového procesu*



*Zdroj: [5], s. 72*

Obrázek 2.1 zobrazuje jednotlivé etapy rozpočtového procesu na levé straně, na pravé straně jsou uvedeny příslušné orgány obce, které se na dané etapě podílejí svojí činností.

Rozpočet obce by měl být vždy sestaven jako vyrovnaný, můžeme se však také setkat s rozpočtem přebytkovým či schodkovým.

### **2.2.2 Rozpočtové provizorium**

Objasnění pojmu lze nalézt opět v zákoně o rozpočtových pravidlech, jež předepisuje následující povinnost v § 9 odst. 1:

*„Nebude-li rozpočet schválen před 1. lednem rozpočtového roku, řídí se rozpočtové hospodaření územního samosprávného celku nebo svazku obcí v době do schválení rozpočtu pravidly rozpočtového provizoria“.* Veškeré příjmy a výdaje, které budou uskutečněny v době rozpočtového provizoria, se stávají příjmy a výdaji ročního rozpočtu, ale až po jeho schválení zastupitelstvem.

### **2.2.3 Rozpočtový výhled**

Novela zákona o rozpočtových pravidlech stanovila veškerým obcím a krajům povinnost zpracovávat nejen rozpočet roční, ale i tzv. rozpočtový výhled, a to minimálně na 2 roky dopředu. [viz § 3 zákona o rozpočtových pravidlech]

Rozpočtový výhled, sestavený zpravidla na 2 – 5 let, je nástrojem pro střednědobé plánování finančního vývoje dané obce. Struktura rozpočtového výhledu by měla podávat informace o příjmech, výdajích, dlouhodobých závazcích a pohledávkách. [5]

Toto minimální zpracování má za cíl zkvalitnit řízení hospodaření a zdokonalit stabilitu finanční situace. Díky podkladům z rozpočtového výhledu je umožněno jednodušší zpracování rozpočtu roku běžného, podrobnější plánování investičních výdajů a potřeb a v neposlední řadě také komplexní pohled na budoucí finanční stránku subjektu.

#### 2.2.4 Rozpočtové zásady

Rozpočtové zásady představují určitý systém aplikačních pravidel, které byly na základě poznatků a zkušeností při vývoji a sestavování rozpočtů jiných subjektů sjednoceny tak, aby sestavený rozpočet splnil svůj účel.

Mezi tato pravidla lze mimo jiné zařadit následující:

- ***Zásada každoročního sestavování a schvalování rozpočtu***
- ***Zásada reálnosti a pravdivosti rozpočtu***  
Je nutné sestavit výdajovou a příjmovou stránku rozpočtu s racionální úvahou a s přihlédnutím na reálnost vzniku daného příjmu nebo výdaje. Údaje by tedy neměly být vykazovány zkresleně.
- ***Zásada dlouhodobé vyrovnanosti***
- ***Zásada účelovosti rozpočtu***  
Klade důraz na skutečnost, že schválené složky rozpočtu musí být užity na účel, za kterým se vykazovaly v daném rozpočtu.
- ***Zásada úplnosti a jednotnosti rozpočtu***  
Vyjadřuje požadavek, aby stanovený rozpočet obsahoval veškeré příjmy a výdaje a byl sestaven přehledně a srozumitelně.
- ***Zásada transparentnosti a publicity rozpočtu***  
Zaměřuje se na dodržování přehledné rozpočtové skladby a poukazuje na nutnost zveřejňování rozpočtu jak ve vztahu ke státu, tak i k veřejnosti (občanům).
- ***Zásada efektivnosti a hospodárnosti rozpočtu***  
Zásada stanovující požadavek na co nejefektivnější využití rozpočtových prostředků.[1]

#### 2.2.5 Změny v rozpočtu

Změny v rozpočtu, po jeho schválení zastupitelstvem, mohou být aplikovány pouze z důvodů uvedených v § 16, odst. 1 zákona o rozpočtových pravidlech, kterými jsou:

„a) změny v organizaci hospodářství financovaného rozpočtem (organizační změny),

b) změny právních předpisů ovlivňujících výši rozpočtovaných příjmů nebo výdajů (metodické změny); patří mezi ně také cenové změny ovlivněné změnami právní úpravy regulovaných cen, nebo

*c) změny objektivně působících skutečností ovlivňujících plnění rozpočtu příjmů či výdajů (věcné změny)“.*

Tyto změny se mohou realizovat pouze tzv. **rozpočtovými opatřeními** uvedenými v § 23 zákona o rozpočtových pravidlech. Tato opatření spočívají:

- 1) v přesunu rozpočtových prostředků, při němž se příjmy nebo výdaje navzájem ovlivňují, aniž by došlo k obměně jejich celkových objemů nebo ke změně schváleného rozdílu mezi příjmy a výdaji,
- 2) v použití nových, rozpočtem již nepředvídaných příjmů k úhradě nových, rozpočtem nepředvídaných, výdajů; tímto opatřením dojde ke zvýšení celkového objemu rozpočtu,
- 3) ve vázání výdajů, jestliže je jejich krytí ohroženo neplněním rozpočtových příjmů, čímž se sníží objem výdajů.

#### **2.2.6 Závěrečný účet**

Po skončení kalendářního roku se (na základě § 17 zákona o rozpočtových pravidlech) údaje o ročním hospodaření obce souhrnně zpracovávají do závěrečného účtu obce, kde se uvádí **údaje o plnění příjmů a výdajů ve členění dle rozpočtové skladby**, údaje o hospodaření s majetkem, příp. o dalších finančních operacích. Součástí závěrečného účtu je i **zpráva o přezkoumání hospodaření obce**. Tuto zprávu vypracovává na základě podnětu obce buď příslušný krajský úřad, nebo auditor.

#### **2.3 Zákon o přezkoumání hospodaření obce**

Procesem přezkoumání hospodaření procházejí na základě zákona č. **420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí** nejen územní samosprávné celky, ale stejně tak i městské části hlavního města Prahy či dobrovolné svazky obcí. Hospodaření ÚSC je objektem této revize dle § 2 zmíněného zákona o přezkoumání hospodaření. Předmětem přezkoumání jsou údaje o: „*...**plnění příjmů a výdajů rozpočtu včetně peněžních operací, týkajících se rozpočtových prostředků, finanční operace, týkající se tvorby a použití peněžních fondů, náklady a výnosy podnikatelské činnosti územního celku, peněžní operace, týkající se sdružených prostředků***



*vynakládaných na základě smlouvy mezi dvěma nebo více územními celky, anebo na základě smlouvy s jinými právníckými nebo fyzickými osobami, finanční operace, týkající se cizích zdrojů ve smyslu právních předpisů o účetnictví, hospodaření a nakládání s prostředky poskytnutými z Národního fondu a s dalšími prostředky ze zahraničí poskytnutými na základě mezinárodních smluv, vyúčtování a vypořádání finančních vztahů ke státnímu rozpočtu, k rozpočtům krajů, k rozpočtům obcí, k jiným rozpočtům, ke státním fondům a k dalším osobám“.*

Při této kontrole se dohlíží mimo jiné na soulad hospodaření s finančními prostředky ve srovnání s rozpočtem, dodržení účelu dotací či věcné a formální správnosti dokladů.

Proces přezkoumání hospodaření obce je důkladněji vysvětlen v příloze č. 1.

### **2.3.1 Zpráva o výsledku přezkoumání hospodaření a její náležitosti**

Zpráva o výsledku přezkoumání hospodaření se zpracovává na základě výsledků jednorázového přezkoumání, anebo na základě zápisů z dílčích přezkoumání.

Výrok zprávy o výsledku přezkoumání hospodaření (§ 10 odst. 3) musí obsahovat vyjádření, že:

- „a) nebyly zjištěny chyby a nedostatky, nebo*
- b) byly zjištěny chyby a nedostatky, které nemají závažnost nedostatků uvedených pod písmenem c), anebo*
- c) byly zjištěny nedostatky, spočívající*
  - 1. v porušení rozpočtové kázně,*
  - 2. v neúplnosti, nesprávnosti nebo neprůkaznosti vedení účetnictví,*
  - 3. v pozměňování záznamů nebo dokladů v rozporu se zvláštními právními předpisy,*
  - 4. v porušení povinností nebo překročení působnosti územního celku stanovených zvláštními právními předpisy,*
  - 5. v neodstranění nedostatků zjištěných při dílčím přezkoumání nebo při přezkoumání za předcházející roky, nebo*
  - 6. v nevytvoření podmínek pro přezkoumání podle § 7 odst. 2, znemožňující splnit požadavky stanovené v § 2 a 3.“*

Povinnou náležitostí závěru zprávy o výsledku přezkoumání hospodaření je dále upozornění na případná rizika, která lze odvodit ze zjištění provedené kontroly, která mohou mít negativní dopad na hospodaření obce v budoucích obdobích.

## 2.4 Účetní předpisy

### 2.4.1 Zákon o účetnictví

Účetnictví je upraveno zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví (dále pouze zákon o účetnictví), kterým se řídí účetní jednotky vymezené v § 1 odst. 2. V souvislosti se zajišťováním účetních informací pro potřeby státu byly počátkem roku 2010 v zákoně o účetnictví specifikovány tzv. **vybrané účetní jednotky**, kterými jsou:

- organizační složky státu,
- státní fondy podle rozpočtových pravidel,
- Pozemkový fond České republiky,
- **územní samosprávné celky**,
- dobrovolné svazky obcí,
- Regionální rady regionů soudržnosti,
- příspěvkové organizace,
- zdravotní pojišťovny.

Pro vybrané účetní jednotky platí speciální povinnosti, které jsou pro ostatní účetní jednotky nepovinné. Jedná se například o nutnost zjišťování denních souhrnných obrátů v hlavní knize či novou povinnost sestavování přehledu o peněžních tocích a přehledu o změnách vlastního kapitálu za předpokladu, že vybraná účetní jednotka překročí jedno ze dvou kritérií.<sup>1</sup>

V účetní praxi se setkáme s pojmem některé vybrané účetní jednotky. Výčet těchto jednotek odpovídá subjektům uvedených jako vybrané účetní jednotky, avšak nezahrnuje zdravotní pojišťovny.

---

<sup>1</sup> Hodnota hrubých aktiv 40 mil. Kč nebo obrát ve výši 80 mil. Kč

#### 2.4.2 Vyhláška pro vedení účetnictví

Při účtování se účetní jednotka řídí také novou vyhláškou č. 410/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví (nahrazující vyhlášku č. 505/2002 Sb.). Vyhláška stanoví rozsah, uspořádání a označování položek účetní závěrky a podrobněji vymezuje jednotlivé položky této závěrky. Dle této vyhlášky je nedílnou součástí účetní závěrky rozvaha, výkaz zisku a ztráty, příloha, přehled o peněžních tocích a přehled o změnách vlastního kapitálu. V závěru této vyhlášky, konkrétně v příloze č. 7, lze nalézt směrnou účtovou osnovu. Ta je také součástí přílohy č. 8 této diplomové práce.

#### 2.4.3 České účetní standardy pro některé vybrané účetní jednotky

Doplňujícím předpisem zákona o účetnictví jsou ČÚS pro účetní jednotky, které účtují podle vyhlášky č. 410/2009 Sb., konkrétněji jsou to následující:

- č. 701 - Účty a zásady účtování na účtech,
- č. 702 - Otevírání a uzavírání účetních knih,
- č. 703 - Transfery
- č. 704 - Fondy účetní jednotky
- č. 705 - Rezervy
- č. 706 - Opravné položky a vyřazení pohledávek
- č. 707 - Zásoby
- č. 708 - Odpisování
- č. 709 - Vlastní zdroje (nové ČÚS od 1. 1. 2013)
- č. 710 - Dlouhodobý nehmotný majetek a dlouhodobý hmotný majetek (nové ČÚS od 1. 1. 2013).

Dále bude pro tento předpis používán zkrácený pojem České účetní standardy.

#### 2.4.4 Inventarizační vyhláška

S účinností od 5. října 2010 se činnost vybraných účetních jednotek reguluje při provádění inventarizace vyhláškou č. 270/2010 Sb., o **inventarizaci majetku a závazků**. Pro VÚJ se zavádí nové požadavky na průběh, organizaci a způsob provedení

inventarizace majetku a závazků. Vymezuje nároky na inventarizační komisi, zavádí novou terminologii pro inventarizační zprávu a dodatečný inventurní soupis či tzv. inventarizační identifikátor. Novou záležitostí jsou také některé položky inventurního soupisu se záměrem posílení vazby mezi majetkovou evidencí a účetnictvím. Část třetí řeší inventarizace u vybraného majetku, kterým lze chápat kulturní památky či archeologické nálezy.

Tuto vyhlášku jsou povinny respektovat vybrané účetní jednotky při inventurách počínajících rokem 2011, zároveň však schvaluje dobrovolné využití daných pravidel již v roce 2010.

#### **2.4.5 Technická vyhláška**

Vyhláška č. 383/2009 Sb., **o účetních záznamech v technické formě vybraných účetních jednotek a jejich předávání do centrálního systému účetních informací státu** (dále pouze technická vyhláška) stanovuje jednotkám pravidla formátu, přenosu a zabezpečení účetních záznamů v technické formě, ale také i četnost předávání informací do centrálního systému účetních informací státu. Vyhláška též upravuje způsob, termíny a rozsah údajů, překládaných pro hodnocení plnění státních rozpočtů.

Jak bylo zmíněno v této diplomové práci, stanovuje technická vyhláška četnost předávání účetních záznamů do CSÚIS. Obec má povinnost, v termínech stanovených přílohou č. 3 technické vyhlášky, zveřejnit mezitímní účetní závěrku (rozvahu, výkaz zisku a ztráty, přílohu) ve stavu k poslednímu dni každého kalendářního čtvrtletí. Mezitímní účetní závěrka musí být odeslána do 30. dne následujícího kalendářního měsíce následující po daném čtvrtletí. Řádná účetní závěrka, ve stavu k poslednímu dni kalendářního roku, musí být předána do CSÚIS nejpozději do 25. 2. následujícího kalendářního roku.

##### **2.4.5.1 Centrální systém účetních informací státu**

Tento subsystém Státní pokladny, spravovaný Ministerstvem financí ČR, je určen ke shromažďování účetních záznamů vybraných účetních jednotek, vymezených v zákoně o účetnictví. Poprvé se údaje do CSÚIS předávali ve stavu k 30. červnu 2010, a to do 20. července 2010. Získané údaje jsou klíčové ke statistickému vyhodnocení, především ale

k finančnímu a hospodářskému řízení státu a jeho státního rozpočtu. Cílem je získání takových relevantních informací, pomocí kterých bude docházet k efektivnímu nakládání s majetkem státu a operativnímu řízení finanční a dluhové situace České republiky. [14]

#### **2.4.5.2 Pomocný analytický přehled**

Na základě požadavků technické vyhlášky (§ 3a) jsou povinny poprvé za první pololetí roku 2012 a následně v pravidelných čtvrtletních intervalech určité účetní jednotky<sup>2</sup> zasílat výkaz známý jako pomocný analytický přehled (PAP), a to přímo do výše zmíněného centrálního systému účetních informací státu. PAP nesestavují zdravotní pojišťovny a dobrovolné svazky obcí. Primárním cílem je získání detailních účetních informací, které jsou vykazovány v PAP formou tabulek ve třech úrovních:

- první tabulky obsahují údaje o vybraných syntetických účtech s podrobným analytickým členěním,
- druhá část tabulek obsahuje údaje o charakteru přírůstku a úbytku jednotlivých syntetických účtů,
- ve třetí části tabulek lze nalézt podrobněji rozložené údaje v tabulkách předcházejících. [14]

### **2.5 Vyhláška o způsobu, termínech a rozsahu údajů předkládaných pro hodnocení plnění rozpočtů**

Vyhláška č. 449/2009 Sb. o způsobu, termínech a rozsahu údajů předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu, rozpočtů státních fondů, rozpočtů územních samosprávných celků, rozpočtů dobrovolných svazků obcí a rozpočtů Regionálních rad regionů soudržnosti, stanovuje povinnost sestavovat finanční výkazy včetně doplňujících údajů zmíněným subjektům. V jednotlivých paragrafech lze získat informace o četnosti,

---

<sup>2</sup> organizační složky státu, státní fondy, Pozemkový fond ČR, příspěvkové organizace ústředně řízené, kraje, obce nad 3 000 obyvatel, Regionální rady regionů soudržnosti, příspěvkové organizace místně řízené, jejichž aktiva netto k 31. 12. 2012 a zároveň k 30. 9. 2012 jsou rovna nebo vyšší než 100 mil. Kč, tato hranice zůstane pro rok 2013 zachována.

způsobu či rozsahu vykazování. ÚSC předávají MF ČR výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu ÚSC včetně komentáře.

Doplňujícími údaji jsou dle § 4 přehled o rozpočtu nákladů a výnosů, výkaz o zaměstnanosti regulované vládou, rozpis schváleného rozpočtu příjmů a výdajů či příloha ke komentáři k finančnímu výkazu.

## 2.6 Město Zábřeh

Město Zábřeh je situováno na levém břehu řeky Moravská Sázava, na rozhraní severní a střední Moravy v předhůří Jeseníků o celkové rozloze 3.458 ha. Zábřeh spadá pod okresní město Šumperk, Olomoucký kraj. Místními částmi města jsou rekreační oblast Dolní Bušínov, Hněvkov, Pivonín a Václavov. Počet obyvatel k datu 31. 12. 2011 dosáhl 13977. První zmínka o Zábřehu (název katastrálního území je Zábřeh na Moravě) se nachází na listině brněnského zemského sněmu z roku 1254.

V roce 1278 byl Zábřeh již městem.

Zábřeh je oficiální název města. Zábřeh na Moravě je název katastrálního území a železniční stanice.

Zábřeh je městem plným kulturních památek, mezi které také patří zámek, nynější sídlo Městského úřadu Zábřeh.

Organizační struktura města Zábřeh je velmi rozvětvená. Nejvyšším orgánem města je zastupitelstvo města, které se skládá z 21 členů. Zastupitelstvem zvolená Rada města je nyní představována sedmi radními, v jejichž čele stojí starosta pan RNDr. Mgr. František John, Ph.D. a dalšími členy jsou místostarostové. Zastupitelstvem jsou v současnosti zřízené tři výbory, a to finanční a kontrolní výbor, jež jsou dle § 117 zákona o obcích povinné, a výbor pro komunitní plánování sociálních služeb. V roce 2003 byl vytvořen útvar interního auditu, a to za účelem podpory kontrolního systému a dozoru plnění hospodaření. O tuto činnost v současnosti pečuje pouze 1 zaměstnankyně městského úřadu. Městský úřad je tvořen starostou, místostarosty, tajemníkem Městského úřadu Zábřeh a zaměstnanci. Kompletní organizační schéma je zobrazeno v příloze č. 6. [15]

K počátku roku 2012 je město Zábřeh zřizovatelem 11 příspěvkových organizací, zahrnujících především mateřské a základní školy, školní jídelny a Dům dětí a mládeže



Zábřeh, zajišťující zájmové činnosti či pobytové akce nejen pro děti, ale pro všechny věkové kategorie. Zřízeny jsou také i organizační složky města, a to městská knihovna a městská sociální zařízení (domov pro matky s dětmi, azylový dům pro muže a ženy, penzion pro důchodce v Zábřeze a penzion pro důchodce v Hněvkově). Město je také zakladatelem dvou obchodních společností (EKO servis Zábřeh s.r.o., Zábřežská kulturní s.r.o.) a ve třech obchodních společnostech vlastní obchodní podíly (např. Interna Zábřeh s.r.o.).

Žádost o přezkoumání hospodaření podává obec nejpozději do 30. června každého kalendářního roku. Obec Zábřeh podává žádost Krajskému úřadu Olomouckého kraje. Zpráva o přezkoumání hospodaření roku 2009 obsahovala výrok informující o hospodaření obce bez chyb a nedostatků (zákon o přezkoumání hospodaření obce, § 10 odst. 3 písm. a), viz kapitola 2.3.1). Ve zprávě rovněž nebylo upozorněno na případná budoucí rizika. V roce 2010 byly ve zprávě zmíněny méně závažné chyby a nedostatky (§10 odst. 3 písm. b) zákona o přezkoumání hospodaření ÚSC) spočívající v chybném stanovení výše rozpočtového opatření ve výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu, sestaveného k poslednímu dni roku 2010. V následujícím sledovaném období roku 2011 nebyly rovněž zjištěny jakékoliv chyby či nedostatky. Zpráva o výsledku přezkoumání hospodaření roku 2012 nebyla v době zpracování této diplomové práce dostupná, přezkoumání hospodaření bude prováděno v měsíci dubnu roku 2013.

Město Zábřeh je povinno čtvrtletně sestavovat pomocný analytický přehled, jehož tvorba je ošetřena v rámci softwarového vybavení. PAP se zasílá do Centrálního systému účetních informací státu spravovaného ministerstvem financí České republiky.

### 3 Analýza rozpočtu města Zábřeh

Úvod této kapitoly je věnován problematice rozpočtového určení výnosů některých daní a rozpočtové skladbě. Znalost předpisů zabývající se touto problematikou je klíčová při analýze konkrétního rozpočtu města. Veškeré údaje, prezentované v této kapitole, byly získány jak z právních předpisů dále uvedených, tak i z oficiálních webových stránek a interních zdrojů města Zábřeh, především ze závěrečných zpráv a rozpočtů pro jednotlivé zkoumané roky.

#### 3.1 Zákon o rozpočtovém určení výnosů některých daní

Zákon č. 243/2000 Sb. (o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům) stanovuje procentuální hodnotu jednotlivých daní, které představují příjmy rozpočtu obcí.

Obce mají následující daňové příjmy:

- z výlučných daní,
- ze sdílených daní.<sup>3</sup>

**Výlučné daně**, jejichž výše plyne výhradně do obecních rozpočtů, představují následující daně:

- daň z příjmů právnických osob, kdy je poplatníkem sama obec,
- daň z nemovitostí.

**Sdílené daně**, kdy obecnímu rozpočtu přísluší pouze procentní část z celostátního hrubého výnosu ve výši stanové zákonem:

- daň z přidané hodnoty,
- daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků,
- daň z příjmů fyzických osob vybíraná srážkou podle zvláštní sazby,
- daň z příjmů fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti,
- daň z příjmů právnických osob (kromě případu, kdy je poplatníkem obec sama).

Aktuální procentní hodnota, která bude příjmem rozpočtů obcí (z celostátního hrubého výnosu těchto daní), je uvedena v příloze č. 7 této diplomové práce.

---

<sup>3</sup> Zdroj: <http://www.havlena.net/ekonomie/rozpocetove-urceni-dani-z-pohledu-obci/>



Procento, kterým se obce podílejí na celostátním výnosu daní, je zvlášť stanoveno pro hlavní město Praha, Plzeň, Ostravu a Brno a zvlášť pro obce ostatní. Procento pro rozpočet města Zábřeh se vypočte jako součet následujících položek, specifikovaných v §4 odst. 2 výše zmíněného zákona, a to jako:

- 1) poměr započtené výměry katastrálních území obce k celkové započtené výměře katastrálních území všech obcí (z údajů Českého úřadu zeměměřického a katastrálního k 1. lednu běžného roku), vyjádřeného v procentech a násobeného koeficientem 0,03. Zde je však stanovena maximální výměra 10 ha na každého obyvatele obce,
- 2) poměru počtu obyvatel obce k počtu obyvatel všech obcí (z údajů ČSÚ k 1. lednu běžného roku), vyjádřeného v procentech a násobeného koeficientem 0,10,
- 3) poměru počtu dětí a žáků navštěvujících školu zřizovanou obcí k počtu těchto dětí a žáků za všechny obce (vycházející z dokumentace škol ze stavu k 30. září roku, který bezprostředně předchází rok běžný), vyjádřeného v procentech a násobeného koeficientem 0,07,
- 4) nově od roku 2008 poměru násobku postupných přechodů<sup>4</sup>, vypočteného pro obec pomocí koeficientů postupných přechodů, k součtu násobků postupných přechodů vypočtených za ostatní obce, vyjádřeného v procentech a násobeného koeficientem 0,80 a dále násobeného celkovým procentem, kterým se na části celostátního hrubého výnosu daní podílejí ostatní obce; toto celkové procento se vypočte způsobem uvedeným v odstavci 4 a je uváděno na začátku tabulek, které představují přílohu č. 1 vyhlášky o procentním podílu na daních. [10]

V rámci přehlednosti výše daňových příjmů do rozpočtů konkrétních obcí a usnadnění výpočtů vydává každoročně Ministerstvo financí v dohodě s Českým statistickým úřadem a Českým úřadem zeměměřickým a katastrálním vyhlášku o podílu jednotlivých obcí na stanovených procentních částech celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty a daní z příjmů. V ní je pro každou obec České republiky stanoven procentní podíl na daních vybraných státem dle vzorce uvedeného výše, a to v uspořádání dle krajů, následně i okresů. Tato novela měla za cíl, vlivem přidělu daňových příjmů v závislosti na velikosti obce, motivovat obce či města ke sloučení. V praxi se tato změna projevila jako neúčinná.

---

<sup>4</sup> Postupné přechody jsou součástí přílohy č. 2 tohoto zákona

### 3.2 Vyhláška o rozpočtové skladbě

Rozpočet územního samosprávného celku a rozpočet svazku obcí se zpracovává v třídění podle rozpočtové skladby, kterou stanoví Ministerstvo financí vyhláškou č. 323/2002 Sb. o rozpočtové skladbě. V této vyhlášce je vymezen pojem rozpočtová skladba v úvodním § 1 odst. 1 takto: „*Touto vyhláškou se stanoví rozpočtová skladba jakožto jednotné třídění příjmů a výdajů, které se uplatňuje v rozpočtech organizačních složek státu, ...*“. [9]

Tato rozpočtová klasifikace byla sestavena s požadavkem na kvalitnější analýzu hospodaření a na vyšší úroveň srovnatelnosti jak prostorové (mezi jednotlivými rozpočty stejné úrovně), tak i časové (mezi různými obdobími).

Rozpočtovou skladbu lze diferencovat podle těchto hledisek (viz § 1a vyhlášky):

- 1) odpovědnostní třídění, povinné v České republice pouze pro státní rozpočet (tzv. kapitolní třídění),
- 2) druhové třídění, považované za základní třídění pro ÚSC (roztřídí peněžní operace do tří základních operací: příjmy, výdaje a financování),
- 3) odvětvové třídění, rozčleňující příjmy a výdaje dle odvětví. Vychází především z účelů, na které se vynakládají finanční prostředky z rozpočtu v souvislosti se zajišťováním potřeb,
- 4) konsolidační třídění, založené na principu vyloučení duplicity pomocí korekce příjmů a výdajů, a to především vyloučení peněžních převodů mezi fondy a rozpočtem, převodů mezi zřizovatelem a organizační složkou a mezi veřejnými rozpočty různých úrovní.

Novela vyhlášky o rozpočtové skladbě od 1. 1. 2013 zavádí i další druhy třídění příjmů:

- 5) zdrojové (třídění příjmů a výdajů z hlediska jejich zdroje),
- 6) doplňkové (třídění výdajů z hlediska jejich příslušnosti ke zvlášť sledovaným celkům),
- 7) programové (třídění výdajů z hlediska jejich příslušnosti k programům podle § 12 a 13 rozpočtových pravidel),
- 8) účelové (třídění výdajů z hlediska účelu rozpočtového přesunu),

- 9) strukturní (třídění příjmů a výdajů z hlediska jejich věcné podstaty),
- 10) transferové (třídění příjmů a výdajů z hlediska účelů transferů).<sup>5</sup>

## **Druhové třídění**

Jak již bylo zmíněno, druhové třídění je prioritní pro územně samosprávné celky. V praxi využívá k zařazení čtyřmístný kód, vycházející právě z výše zmíněné vyhlášky o rozpočtové skladbě. Tento kód se skládá ze čtyř položek:

- jednomístný kód – označení tříd,
- dvoumístný kód – seskupení položek,
- třímístný kód – podseskupení položek,
- čtyřmístný kód – konkrétní jednotlivé položky.

Peněžní příjmové a výdajové operace jsou dle tohoto třídění rozděleny do osmi tříd, které se dále mohou specifikovat na podrobnější členění.

- 1) Třída 1 – Daňové příjmy – povinné, neopětované příjmy plynoucí z daní, pojistného sociálního a zdravotního pojištění, doplatků včetně daní a sankcí za pozdní či nesprávné placení. Spadají sem také místní poplatky, poplatky z činnosti správních úřadů aj.
- 2) Třída 2 - Nedaňové příjmy – zahrnuje příjmy z vlastní činnosti, příjmy ze školného, z pronájmu majetku, výnosy z finančního majetku, přijaté splátky půjčených prostředků či příjmy z prodeje nekapitálového majetku (krátkodobý a dlouhodobý majetek)
- 3) Třída 3 – Kapitálové příjmy – příjmy z prodeje investičního majetku, pozemků, přijaté dary na pořízení majetku, ale také příjmy z prodeje dluhopisů, akcií a majetkových podílů.
- 4) Třída 4 – Přijaté transfery – představuje dvě základní kategorie, a sice přijaté transfery investiční a neinvestiční povahy.
- 5) Třída 5 – Běžné výdaje jsou představovány výdaji na platy a mzdy vč. odstupného a odbytného, úroky a kursové rozdíly, nákupy vody, paliva a energie, nájemné,

---

<sup>5</sup> Zdroj: [http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/vyhlasky\\_1375.html?year=2002](http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/vyhlasky_1375.html?year=2002)

náklady na opravy a udržování, softwarové vybavení, cestovné a nákupy na běžné spotřební materiály. Mezi neinvestiční transfery obyvatelstvu lze nalézt v této třídě sociální dávky, stipendia žákům či dary obyvatelstvu, lze zde zmínit ale také neinvestiční transfery podnikatelským subjektům či neziskovým organizacím.

- 6) Třída 6 – Kapitálové výdaje obsahující výdaje na pořízení dlouhodobého majetku jako například staveb, strojů, budov, dopravních prostředků či výpočetní techniky. Lze se v této kategorii setkat také s ostatními kapitálovými výdaji, kterými mohou být rezervy kapitálových výdajů (určené pro rozpočtování rezerv na kapitálové výdaje)
- 7) Třída 8 – Financování – operace vykazující se v této třídě charakterizují přijetí finančních prostředků návratné, ale i nenávratné povahy související s řízením likvidity dané obce. Obsahuje pouze stavové údaje, jež vyjadřují stav finančních prostředků na bankovních účtech. [4]

Jak se lze dozvědět na internetových stránkách [www.rozpocetobce.cz](http://www.rozpocetobce.cz), financování jsou operace popisující situace, kdy:

- obec si půjčí peníze a pak je následně splácí,
- dojde ke změně stavu peněžních prostředků na vlastních účtech obce.

Celkové financování je přitom rozdílem mezi celkovými příjmy a celkovými výdaji. Vždy tedy musí platit rovnice  $\text{příjmy} - \text{výdaje} = \text{financování}$  (příjmové nebo výdajové).

Pokud má obec nižší příjmy než výdaje, je třeba ve financování říci, z čeho bude schodek uhrazen. Buď to obnáší snížení stavu peněžních prostředků na vlastních účtech obce, nebo půjčku, kterou bude třeba splácet v následujících letech.

Pokud má obec vyšší příjmy než výdaje, je třeba ve financování říci, kam bude přebytek uložen. Buď bude uložen na vlastní účty obce, použit na úhradu splátek půjček z minulosti nebo zapůjčen jiným subjektům. Hospodaření by mělo využívat princip financování běžných výdajů běžnými příjmy, výdaje kapitálové by měly být kompenzovány příjmy kapitálovými.<sup>6</sup>

---

<sup>6</sup> <http://www.rozpocetobce.cz/jak-cist-rozpocet-obce>

## **Odvětvové třídění**

Jak již bylo zmíněno, odvětvové třídění vychází z odvětví, na které se vynakládají finanční prostředky z rozpočtu. Stejně tak jako druhové třídění využívá ke specifikaci finančních pohybů čtyřmístný kód třídění (skupiny, oddíly, pododdíly a paragrafy), počet skupin je však rozdílný. Setkáme se s tříděním do šesti skupin:

- 1 – zemědělství a průmysl,
- 2 – průmyslová a ostatní odvětví hospodářství,
- 3 – služby pro obyvatelstvo,
- 4 – sociální věci a politika zaměstnanosti,
- 5 – bezpečnost státu a právní ochrana,
- 6 – všeobecná veřejná správa a služby. [4]

### **3.3 Základní problémy ÚSC při sestavování rozpočtu**

- 1) Přílišná orientace na výdajovou stranu rozpočtu – velmi často je zmiňován mýtus, že příjmová strana rozpočtu je předem „daná“ a že jediné, co lze s ohledem na potřeby obce ovlivnit je cesta úspor či přerozdělování na straně výdajů,
- 2) ad hoc finanční řízení a rozhodování (rozhodování za určitým účelem) – mnoho obcí nemá k dispozici žádné rozvojové koncepce či plány, nejsou stanoveny cíle ani rozmyšlené priority. Většina rozhodnutí tedy probíhá na základě náhlého rozhodnutí, ve prospěch zájmových skupin nebo jiných, méně nutných akcí,
- 3) neefektivní zacházení s různými typy rozpočtových příjmů – v této souvislosti je nutné rozčlenit rozpočet na kapitálové a běžné složky a dle tohoto členění financovat běžnými a opakujícími se příjmy běžné, mandatorní výdaje. Ostatní, kapitálové příjmy by měly sloužit na kapitálové výdaje, zajišťující obci budoucí pozitivní přínos,
- 4) honba za dotačními tituly se stala fenoménem do jisté míry proto, že dotační programy slouží částečně jako nástroj řešení finanční nesoběstačnosti municipalit. [5]

### 3.4 Analýza rozpočtu města Zábřeh

Hospodaření každé obce probíhá na základě předem schváleného rozpočtu na daný rok, který vychází ze zkušeností minulých rozpočtových let, ale také z predikce vývoje položek státního rozpočtu České republiky.

Jak již bylo zmíněno, rozpočet obce se sestavuje jako vyrovnaný, v praxi však existují rozpočty schodkové či přebytkové. Pokud se jedná o tyto dva poslední typy, musí vždy dojít ke kompenzaci jistými finančními položkami třídy 8, což lze vyjádřit následující rovnicí.

$$\text{Příjmy mínus výdaje} = + (-) \text{ saldo} = - (+) \text{ financování}$$

Pokud rozdíl mezi příjmy a výdaji bude nabývat kladných hodnot, bude se jednat o rozpočet přebytkový. Tato hodnota zůstává ponechána na běžném účtu obce. S touto částkou bude možné disponovat v následujících obdobích. Bude-li rozpočet dané obce schodkový (rozdíl mezi příjmy a výdaji bude nabývat záporných hodnot), bude nezbytné vykompenzovat tuto zápornou hodnotu a to např. úvěrovým financováním či prostředky uloženými na běžném účtu či peněžním fondu obce.<sup>7</sup> Pro lepší pochopení lze použít tabulku v příloze č. 3 této diplomové práce.

Požadavek vyrovnaného rozpočtu však neumožňuje obci vytvářet si finanční rezervy ke konci svého rozpočtového období, se kterými by následně bylo možné disponovat na začátku rozpočtového období. V praxi je tento nedostatek finančních prostředků způsoben například daňovými příjmy, které přicházejí na příjmový účet ÚSC až na začátku dalšího rozpočtového období (v průběhu ledna). Následně je pak nutné využít zpravidla krátkodobé úvěry. [4]

Diplomová práce je zaměřena na analýzu rozpočtového hospodaření města Zábřeh v letech 2009 – 2012. Ve zmíněných obdobích docházelo k nepřetržitému zvyšování příjmů města, výdaje se naopak snižovaly a celkově tedy docházelo ke snížení záporného rozpočtového salda. Vývoj hospodaření znázorňuje graf 3.1, objem příjmů a výdajů je zobrazena v následující tabulce 3.1.

---

<sup>7</sup> Zdroj: <http://www.pardubickykraj.cz/metodika-rozpocet-a-finance/53234/rozpocet-a-rozpocetovy-proces>

Graf 3.1. Vývoj rozpočtového hospodaření města Zábřeh v letech 2009 – 2012 (v tis. Kč)



Zdroj: Vlastní zpracování na základě rozpočtů města Zábřeh v jednotlivých letech

Konkrétní hodnoty v daných letech, využitě ve výše uvedeném grafu, znázorňuje tabulka níže:

Tab. 3.1. Vývoj rozpočtového hospodaření města Zábřeh v letech 2009 – 2012 (v tis. Kč)

2009			2010			2011			2012		
Příjmy	Výdaje	Saldo	Příjmy	Výdaje	Saldo	Příjmy	Výdaje	Saldo	Příjmy	Výdaje	Saldo
293 430	346 931	-53 501	312 306	325 468	-13 162	312 044	277 675	34 369	202 003	175 462	26 541

Zdroj: Vlastní zpracování na základě rozpočtů města Zábřeh v jednotlivých letech

Z následujícího grafu je patrné, že za první dvě sledovaná období bylo hospodaření města Zábřeh schodkové. V důsledku růstové tendence příjmů a snížení výdajů se hospodaření vyvinulo v roce 2011 k přebytkovému rozpočtu, přesněji ve výši 34 369 tis. Kč, v roce 2012 rovněž k přebytkovému rozpočtu v hodnotě 26 541 tis. Kč.

### 3.4.1 Příjmy města Zábřeh

Příjmy města Zábřeh jsou členěny na příjmy běžné, mezi které řadíme příjmy daňové a nedaňové, a dále příjmy kapitálové. Další příjmovou složkou rozpočtu obce jsou přijaté dotace. V textu této práce bude používán pojem dotace, i přesto, že dotace byly nahrazeny pojmem transfery. Členění tedy odpovídá struktuře popsané v kapitole 3.2. Vývoj celkových příjmů města Zábřeh ve sledovaném období jsou v podrobném členění zobrazeny v následující tabulce 3.2.

Tab. 3.2. Vývoj příjmů města Zábřeh v letech 2009 – 2012 (v tis. Kč)

	<b>PŘÍJEM</b>	<b>2009</b>	<b>2010</b>	<b>2011</b>	<b>2012</b>
<b>Daňové příjmy</b>	Daně	111 124	119 760	118 369	118 789
	Správní poplatky	7 286	5 869	5 325	10 983
	Místní poplatky	8 650	8 284	9 126	7 624
	<b>Daňové příjmy celkem</b>	<b>127 060</b>	<b>133 913</b>	<b>132 820</b>	<b>137 396</b>
<b>Nedaňové příjmy</b>	Příjmy z vlastní činnosti, úroků	8 247	7 086	2 607	2 472
	Příjmy z pronájmů	1 809	3 455	5 371	4 764
	Vratky a odvody	1 090	1 160	4 708	4 196
	Ostatní	0	0	1 761	986
	<b>Nedaňové příjmy celkem</b>	<b>11 146</b>	<b>11 701</b>	<b>14 447</b>	<b>12 418</b>
<b>Kapitálové příjmy</b>	<b>Kapitálové příjmy celkem</b>	<b>9 510</b>	<b>9 011</b>	<b>5 427</b>	<b>4 274</b>
<b>Transfery</b>	Dotace na provoz a správu	42 617	39 846	38 560	39 857
	Dotace na projektové úkoly	3 307	9 669	11 682	902
	Dotace na mandatorní výdaje	97 961	102 791	102 195	0
	Převod z hospodářské činnosti	1 829	5 375	6 913	7 156
	<b>Transfery celkem</b>	<b>145 714</b>	<b>157 681</b>	<b>159 350</b>	<b>47 915</b>
	<b>PŘÍJMY CELKEM</b>	<b>293 430</b>	<b>312 306</b>	<b>312 044</b>	<b>202 003</b>

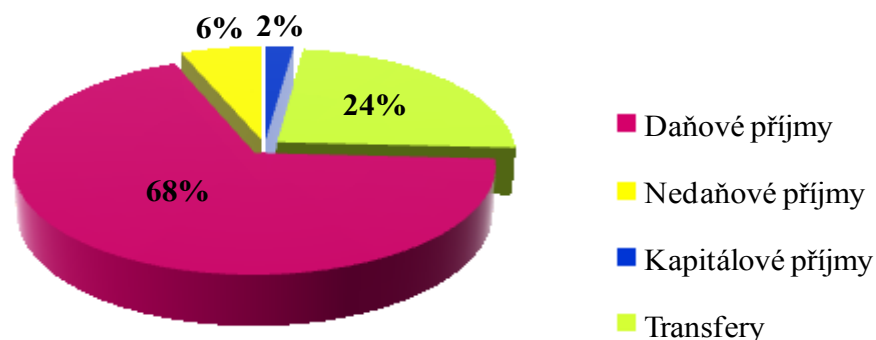
Zdroj: Vlastní zpracování na základě rozpočtů města Zábřeh v jednotlivých letech

Stěžejní část zastupují právě daňové příjmy dosahujících celých 68 % z celkových příjmů. I proto lze s jasností považovat daňové příjmy za hlavní příjmový zdroj rozpočtu obcí. Druhý největší podíl představují dotace, které jsou však závislé právě na výši přidělených prostředků v jednotlivých obdobích od daných subjektů (stát, kraje, fondy EU). Další součástí příjmů jsou příjmy nedaňové, představující položky získané z vlastní činnosti města. Nejmenší podíl je zastoupen kapitálovými příjmy, tedy příjmy z prodeje majetku města. Jakých podílů jednotlivých příjmových položek na celkových příjmech



rozpočtů města Zábřeh bylo dosaženo v letech 2009 – 2011, je možné vyčíst z grafů uvedených v příloze č. 2., podíl v posledním roce 2012 vyjadřuje graf č. 3.2.

*Graf č. 3.2 Podíly jednotlivých příjmových položek na celkových příjmech rozpočtů města Zábřeh v roce 2012*



*Zdroj: Vlastní zpracování na základě rozpočtu města Zábřeh v roce 2012*

#### **3.4.1.1 Daňové příjmy**

Jak lze vidět v tabulce 3.2, dochází k neustálému nárůstu **daňových příjmů**, které se v roce 2010 zvýšily oproti roku 2009 o 7,77 %, rok 2011 byl však odlišný a daňové příjmy se nepatrně snížily oproti roku předchozímu o necelé 1 %. Pro rok 2012 byl opět charakteristický růstem daňových příjmů na hodnotu 137 396 tis. Kč, změna oproti roku předchozímu dosahovala 3,45 %. Výsledná změna od roku 2009 do roku 2012 je představována 8,13 %.

#### **Daně**

Položky nejobsáhlejší třídy č. 1 – Daně, představují hlavní zdroj příjmů pro obec. Podrobné členění daňových příjmů lze pozorovat v tabulce 3.3.

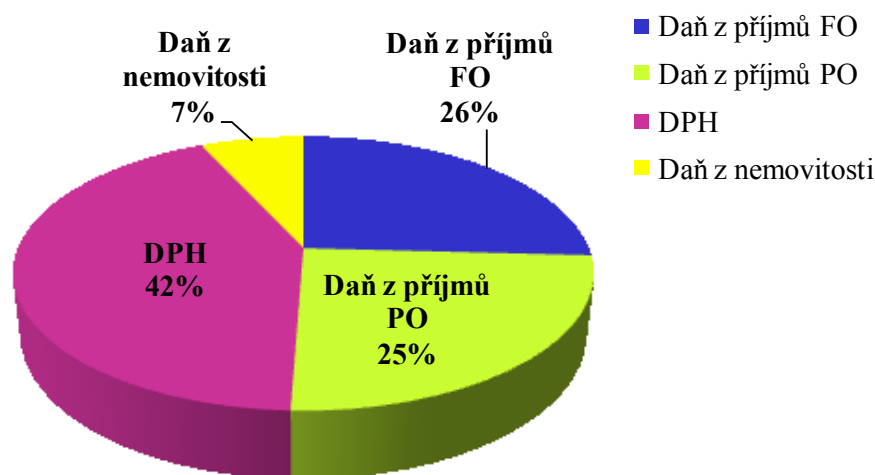
Tab. 3.3 Vývoj daňových příjmů města Zábřeh v letech 2009 – 2012 (v tis. Kč)

Pol.	Druh daně	2009	2010	2011	2012
1111	Daň z příjmu FO ze závislé činnosti	18 768	22 168	23 369	23 887
1111	Daň z příjmu FO ze závislé činnosti odvedená zaměstnavatelem	2 496	2 519	2 579	2 580
1112	Daň z příjmu FO z podnikání	1 227	926	663	415
1112	Daň z příjmu FO z podnikání (bydliště 30%)	2 627	3 676	1 809	1 199
1113	Daň z příjmu FO podle zvláštní sazby	2 029	2 029	2 196	2 612
1121	Daň z příjmu právnických osob	25 320	24 728	22 974	25 615
1122	Daň z příjmu právnických osob za obce	2 725	2 900	3 845	3 779
1211	DPH	50 909	53 322	52 989	50 576
1511	Daň z nemovitostí	5 023	7 492	7 945	8 126
	<b>Celkem</b>	<b>111 124</b>	<b>119 760</b>	<b>118 369</b>	<b>118 789</b>

Zdroj: Vlastní zpracování na základě rozpočtů města Zábřeh v jednotlivých letech

Podíl příjmů v členění na daň z příjmů fyzických osob, právnických osob, DPH a daň z nemovitosti ukazuje graf č. 3.3.

Graf č. 3.3 Podíl jednotlivých druhů daní na celkových daňových příjmech města Zábřeh v roce 2012



Zdroj: Vlastní zpracování na základě rozpočtu města Zábřeh v roce 2012

Rozdíl lze pozorovat u daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti, kterou lze zřejmě připisovat celosvětové krizi, projevující se na trhu koncem roku 2008 a následně i ve velké míře v roce 2009. Toto období doprovázelo vydatné propouštění zaměstnanců

v rámci úsporných ekonomických opatření. Následně s rokem 2010 lze sledovat neustálou stoupající tendenci, i když sazba daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti stagnovala na úrovni 15 %.

Postupný pokles příjmů do rozpočtu ve formě přídělu z daně z příjmů fyzických osob z podnikání, ale také i daně z příjmů právnických osob je možné také přisoudit zřejmě vlivu ekonomické krize. Docházelo k postupnému snížení výsledků hospodaření ze živnostenských činností, v dalších letech pravděpodobně ke snížení základů daně zahrnutím ztrát z minulých období, v nejhorších případech dokonce k ukončení podnikatelské činnosti. Všechny tyto jevy mohly být příčinou snížení vybrané daně z příjmů fyzických osob z podnikání. S dalším roky však dochází k postupnému zvýšení přídelů těchto příjmů.

I u daně z přidané hodnoty lze odhalit mírný pokles mezi roky 2011 a 2012. Logický předpoklad, v souvislosti se zvýšením jak snížené, tak základní sazby DPH, je navýšení sumy této daně vybrané do státního rozpočtu. I přes tento krok byla však suma nižší. Důvodů je možné nalézt více, avšak jedna z možných příčin je metanolová aféra, jež se negativně podepsala na množství prodaného alkoholového zboží a tím pádem i na hodnotě vybrané a následně přerozdělené daně z přidané hodnoty.

Evidentního rozdílu je dosaženo u daně z nemovitostí, která je v celé její vybrané výši příjmem rozpočtu dané. Tento rozdíl mezi roky 2009 a 2010 lze přiřadit zvyšujícím se sazbám této daně, ve většině případů o celých 100 %. Výjimku v sazbách tvoří pouze příjmy z pozemků orné půdy, chmelnice, vinice, zahrady, ovocné sady, trvalých travních porostů a staveb určených k podnikání s předmětem poskytování služeb a činnosti obchodu. Město Zábřeh racionálně využilo možnosti zákona o dani z nemovitosti a obecně závaznou vyhláškou s platností od 1.1.2003 stanovilo místní koeficient ve výši 2 na katastrálním území Zábřeh na Moravě. Díky tomu kroku dochází k vynásobení vypočtené daně z nemovitosti hodnotou stanoveného koeficientu a tím i zvýšení hodnoty daňových příjmů.

### **Správní poplatky**

V oblasti **správních poplatků**, zahrnujících v obci Zábřeh správní poplatky, poplatky za znečištění ovzduší, které platí provozovatelé zdrojů znečišťování či poplatky za zkoušky

řidičského oprávnění, došlo téměř u všech těchto příjmů k viditelnému poklesu. Alarmující změnu v sumě celkových správních poplatků lze pozorovat v posledním sledovaném období, kdy došlo k nárůstu o 106,25 %. Tento růst je způsoben v největší míře položkou 1355 – převod odvodu z výherních automatů. Důvodem bylo zavedení povinného zdanění hazardních her. Tento odvod je stanoven jako příjem obcí ve výši 80 % z výtěžku z hracích automatů (s účinností od 1. 1. 2012), zbylých 20 % je příjem do státního rozpočtu České republiky. S touto novelizací však došlo ke zrušení místních poplatků z výherních automatů, jak bude vysvětleno v následujícím textu. Vývoj a strukturu lze sledovat v tabulce 3.4.

*Tab. 3.4 Správní poplatky města Zábřeh v letech 2009 – 2012 (v tis. Kč)*

<b>Položka</b>	<b>Správní poplatky</b>	<b>2009</b>	<b>2010</b>	<b>2011</b>	<b>2012</b>
<b>1361</b>	<b>Správní poplatky</b>	<b>5 047</b>	<b>4 552</b>	<b>4 392</b>	<b>4 211</b>
<b>1332</b>	<b>Znečištění ovzduší</b>	<b>28</b>	<b>15</b>	<b>13</b>	<b>28</b>
<b>1334</b>	<b>Odvod za odnětí půdy</b>	<b>9</b>	<b>194</b>	<b>18</b>	<b>11</b>
<b>1335</b>	<b>Odnětí lesa</b>	<b>7</b>	<b>6</b>	<b>6</b>	<b>6</b>
<b>1351</b>	<b>Odvod výtěžku z VHA</b>	<b>1 432</b>	<b>697</b>	<b>329</b>	<b>404</b>
<b>1353</b>	<b>Zkoušky řidičského oprávnění</b>	<b>607</b>	<b>561</b>	<b>567</b>	<b>549</b>
<b>1355</b>	<b>Převod odvodu z VHA</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>5 774</b>
<b>1359</b>	<b>Ostatní odvody (autovraky)</b>	<b>156</b>	<b>-156</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
	<b>SUMA</b>	<b>7 286</b>	<b>5 869</b>	<b>5 325</b>	<b>10 983</b>

*Zdroj: Vlastní zpracování na základě rozpočtů města Zábřeh v jednotlivých letech*

Nejvýraznější změnou prošly poplatky za odvod odnětí půdy. Tyto příjmy přichází do rozpočtu města, ve kterém se nachází obvod odnímané půdy. Příjmy odpovídají výši 40 % z celkových celostátně vybraných poplatků a platí se při vynětí půdy ze zemědělského půdního fondu pro nezemědělské účely. Tyto příjmy však mohou být použity jen pro zlepšení životního prostředí v obci či pro ochranu a obnovu přírody a krajiny. U poplatků za ekologickou likvidaci automobilů nastává povinnost obcí vždy k poslednímu dni následujícího kalendářního měsíce ode dne vybrání těchto poplatků převést celou částku na účet Státního fondu životního prostředí. Zůstatky, které nastaly v roce 2009 a 2010 jsou pouze důsledkem opožděného přeposlání těchto poplatků.

## Místní poplatky

Místní poplatky (specifikované v tabulce 3.5) zahrnující položku 1337 - poplatky za odvoz komunálního odpadu, 1341 – poplatek ze psů, 1343 – poplatek z veřejného prostranství a položku 1347 – poplatek z výherních hracích automatů a nově od roku 2012 položku 1345 – poplatek z ubytovací kapacity, jsou vystaveny během sledovaného období početným změnám. Nejstabilnější úroveň si udržují poplatky za komunální odpad, kdežto ke značnému zvýšení příjmů došlo u poplatku ze psů mezi roky 2010 a 2011. Byl to důsledek změny výše vybíraných poplatků. **Poplatky z veřejného prostranství** prošly razantní změnou, a to zvýšením příjmů z těchto poplatků v roce 2010 oproti roku předcházejícímu o neuvěřitelných 236,62 % (způsobeno novými sazbami za užívání veřejného prostranství, platných od roku 2010), a následné meziroční snížení o necelých 35 % při sazbách shodných s rokem předchozím. Další období je charakteristické opět zvýšením o 26,28 %. I **poplatky z výherních automatů** dosahují značných výkyvů, jak se lze ujistit v tabulce 3.5. Lze si povšimnout nulové hodnoty místního poplatku z výherních automatů. Nulový příjem odpovídá novelizaci zákona č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách, čímž obce pozbyly oprávnění zavést a tedy i následně vybírat zmíněný místní poplatek s účinností od 1. 1. 2012 (v souvislosti s touto novelizací byla z vyhlášky o rozpočtové skladbě vyňata položka 1347). Zkratka MZ představuje meziroční změnu.

Tab. 3.5 Vývoj a změna místních poplatků města Zábřeh v letech 2009 – 2012 (v tis. Kč)

Položka	Místní poplatek	2009	2010	MZ	2011	MZ	2012	MZ
1337	Komunální odpad	6 991	6 940	-0,73%	7 020	1,15%	7 032	0,17%
1341	Ze psů	289	278	-3,81%	413	48,56%	394	-4,60%
1343	Z veřejného prostranství	71	239	236,62%	156	-34,73%	197	26,28%
1347	Z výherních automatů	1 299	827	-36,34%	1 537	85,85%	0	-100,00%
1345	Z ubytovací kapacity	0	0	0,00%	0	0,00%	1	100,00%
	<b>SUMA</b>	<b>8 650</b>	<b>8 284</b>	<b>-4,23%</b>	<b>9 126</b>	<b>10,16%</b>	<b>7 624</b>	<b>-16,46%</b>

Zdroj: Vlastní zpracování na základě rozpočtů města Zábřeh v jednotlivých letech

### 3.4.1.2 Nedaňové příjmy

Z rozpočtů jednotlivých let, a tedy i z tabulky 3.2 zpracované na základě těchto interních materiálů, lze vysledovat zřetelný rozdíl u příjmů z vlastní činnosti (přijaté bankovní úroky či poskytnuté sankce), a to především mezi lety 2010 a 2011. Odchylka je

způsobena především položkou 2222 – Převod nadměrného odpočtu DPH z rozpočtu, která v roce 2010 činila 3 453 tis. Kč, způsobená rozsáhlou investiční akcí plaveckého areálu, díky které vznikl tento výrazný nárok na odpočet DPH. V roce 2011 se podle údajů tato položka vyskytovala v celkové výši 1 308 tis. Kč, nepředstavovala však nárok na odpočet DPH, ale doplatky dotací z minulých období. Nadměrný odpočet daně z přidané hodnoty je v současnosti řazen do běžných výdajů třídy 5. Lze jej nalézt v záporné hodnotě položky 5362 - Platby daní a poplatků státnímu rozpočtu. Další podstatnou položkou představují sankční položky od jiných subjektů, kde došlo k poklesu v roce 2011 oproti roku 2010 o podstatných 97 %. Významnými příjmy roku 2010 byly také příjmy z podílů na zisku a dividend a doplatek dotace z roku 2009 v souhrnné výši 859 tis. Kč, které následujícím roce byly zohledněny taktéž ve formě doplacených dotací. V posledním sledovaném roce jsou u příjmů z vlastní činnosti považovány za nejsilnější položky přijaté sankční poplatky od jiných subjektů (28,32 %), úroky z bankovního účtu (21,46 %) a dále příjmy z poskytnutých služeb Městské knihovny.

Výrazné rozdíly mezi všemi sledovanými obdobími lze pozorovat u příjmů z pronájmů. V roce 2009 docházelo k pronájmu mnoha budov Penzionů, domova pro matky s dětmi či hřbitova. U všech těchto pronájmů docházelo ke zvýšení nájmu, proto tempo růstu mezi roky 2009 a 2010 dosáhlo 52,36 % (způsobeno především razantním nárůstem položky 2111 - příjmů z poskytnutí služeb domovu pro matky s dětmi), mezi roky 2010 a 2011 o dalších 64 %. Meziroční rozdíl mezi posledními sledovanými roky však činí pokles o 11,30 %, způsobené například snížením příjmů z pronájmů pozemků hřbitova.

I v další položce – vratky a odvody - došlo k podstatnému navýšení příjmů. Mezi roky 2009 a 2010 není saldo významné, ale mezi roky 2010 a 2011 došlo k silnému nárůstu odvodem odpisů základních a mateřských škol v souhrnné výši 3 110 tis. Kč, což vysvětluje tento nárůst mezi roky 2009 a 2011 o 231 %. V roce 2012 došlo k mírnému snížení oproti roku přecházejícímu o 512 tis. Kč (-10,88 %) vlivem nařízeného odvodu pouze ve výši 70 % výše odpisů. Proces odvodů odpisů je spojen s existencí příspěvkových organizací zřízených městem. Příspěvkové organizace jsou povinny svůj majetek odepisovat a tím navyšovat investiční fondy, jejichž výše by měla být v souladu s finančními prostředky. Jelikož tento princip v praxi nefunguje, dochází každoročně k převodu účelového příspěvku jednotlivým příspěvkovým organizacím v hodnotě odpisů z rozpočtu města Zábřeh, aby došlo k navýšení hodnot běžných účtů a tak i vyrovnaní

hodnot fondů a peněžních prostředků. Následně jsou tyto odpisy vráceny zpět do rozpočtu zřizovatele, dle rozhodnutí rady města v celkové či částečné výši.

#### **3.4.1.3 Kapitálové příjmy**

Výčet kapitálových příjmů města Zábřeh byly uvedeny již v tabulce 3.2. I v této třídě 3 – kapitálové příjmy docházelo ve sledovaném období k nepřetržitému kolísání. Došlo k příjmovým rozdílům jak při prodeji pozemků města Zábřeh, tak i v hodnotě přijatých darů od společnosti Fastav Development - AOC s.r.o. Viditelný rozdíl je však především mezi roky 2010 a 2011, kdy příjmy z prodeje pozemků města klesly o 2 210 tis. Kč. Razantní pokles pak zaznamenal rok 2012 o dalších 1 153 tis. Kč, což představuje pokles o 21,25 %.

#### **3.4.1.4 Transfery**

Analýza transferů bude provedena v následující čtvrté kapitole této diplomové práce.

### **3.4.2 Výdaje města Zábřeh**

Struktura obecních výdajů a souhrnný objem vynaložený prostředků je zásadní pro rozvojové možnosti a celkový vývoj města samotného. Výdaje je však nutné vynaložit v návaznosti na získané příjmy, vytvořené rezervy minulých období či možnosti získání cizích prostředků od finančních institucí formou půjček a úvěrů. Druhovému třídění výdajů podle vyhlášky o rozpočtové skladbě klasifikuje dva druhy výdajů. Do první kategorie (třída 5) běžných výdajů spadají náklady na energie, mzdové náklady, administrativní náklady či do roku 2011 mandatorní neboli povinné výdaje. Druhou kategorií, kapitálové výdaje (třída 6), zastupují investiční nákupy dlouhodobého majetku či cenných papírů.

Za mandatorní výdaje lze považovat externě stanovené výdaje, vyplývající se zákonů či jiných právních norem, u kterých nelze prosadit změnu jejich výše. Díky účinkům vládní reformy dochází k výraznému snížení těchto provozních výdajů rozpočtů obcí. V současné době je celostátně největší podíl představován tzv. sociální transfery (vyplacené důchody,

nemocenské dávky a státní sociální podpory). Mandatorní výdaje, specifikované položkou 5410, již v rozpočtu roku obcí 2012 nefigurují. Je to způsobeno faktem, že veškeré administrativní záležitosti převzaly úřady práce.

Skladba a objem výdajů, které město Zábřeh vynaložilo v období roku 2009 – 2012, lze sledovat v tabulce 3.6.

*Tab. 3.6 Vývoj celkových výdajů města Zábřeh v letech 2009 – 2012 (v tis. Kč)*

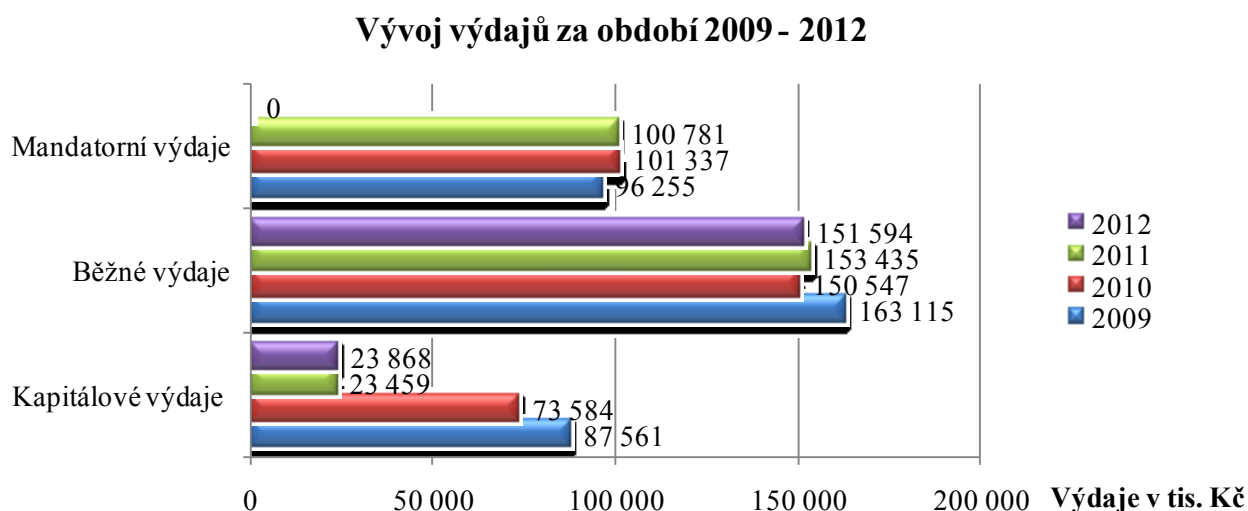
	<b>2009</b>	<b>2010</b>	<b>2011</b>	<b>2012</b>
<b>Kapitálové výdaje</b>	<b>87 561</b>	<b>73 584</b>	<b>23 459</b>	<b>23 868</b>
Suma za projektové úkoly	76 179	67 009	12 762	12 483
Suma za ostatní investiční výdaje	11 382	6 575	10 697	11 385
<b>Běžné výdaje</b>	<b>259 370</b>	<b>251 884</b>	<b>254 216</b>	<b>151 594</b>
Suma za provozní výdaje	109 178	94 161	96 266	99 731
Suma za osobní výdaje (platy)	53 937	56 386	57 169	51 863
Mandatorní výdaje	96 255	101 337	100 781	0
<b>Výdaje celkem</b>	<b>346 931</b>	<b>325 468</b>	<b>277 675</b>	<b>175 462</b>

*Zdroj: Vlastní zpracování na základě rozpočtů města Zábřeh v jednotlivých letech*

Z tabulky 3.6 lze vyčíst evidentní rozdíl kapitálových výdajů ve všech sledovaných letech, ovlivněné výší uvolněných prostředků města na pořízení dlouhodobého majetku. Pokud bychom však posuzovali procentní změnu souhrnných výdajů za celý rok mezi jednotlivými obdobími, není tento rozdíl nijak výrazný. Z tabulky je však zřejmá absolutní převaha běžných výdajů nad výdaji kapitálovými. Strukturu výdajů města Zábřeh lze pozorovat i z následujícího grafu 3.4.



Graf č. 3.4 Vývoj výdajů v letech 2009 – 2012



*Zdroj: Vlastní zpracování na základě rozpočtů města Zábřeh v jednotlivých letech*

#### 3.4.2.1 Kapitálové výdaje

Město Zábřeh sleduje vyčleněné investice ve formě projektových úkolů, které převážně tvoří investiční projekty. Proto v střednědobém plánovacím dokumentu města se tyto položky objevují v zatřídění i kapitálových výdajů. Avšak některé významné projekty nemají investiční charakter, proto se výše zmíněné výdaje na kapitálové výdaje neshodují s údaji vykazovanými ve finančních výkazech města (v SPD jsou v záložce projektové úkoly zahrnuty jak výdaje třídy 5, tak výdaje třídy 6). Proto v níže uvedených tabulkách 3.7 – 3.10 jsou použita pouze ta data a hodnoty, jež charakterizují třídu 6 – Kapitálové výdaje a celková suma projektových výdajů, uvedená v tabulkách níže, nebude totožná se sumou výdajů kapitálových uvedených v grafu 3.3

**V roce 2009** dosahovaly kapitálové výdaje nejvyšších hodnot. V tomto roce došlo k četným projektovým investicím, díky kterým dochází k neustálému rozvoji města. Dané finančně náročné investice nastartoval rozprodej bytového fondu města. Zůstatky na účtu dosahovaly výše více než 137 mil. Kč, což byl signál pro vedení města k realizaci

zmíněných investičních projektů. K jedné z nejvýznamnějších patří výstavba nového multifunkčního a relaxačního centra - plaveckého areálu Zábřeh, kde hodnota výdajů dosahovala 59 680 tis. Kč, což představuje 72,67 % hodnoty z celkových výdajů roku 2009. Druhou nákladově nejvýznamnější investicí se stala oprava Masarykova náměstí a poté i řešení kruhového objezdu na frekventované Leštinské ulici v Zábřeze. Z tabulky 3.7 vyplývá, že město investuje nejen do infrastrukturního vývoje či prevence kriminality, ale i do sportovního rozvoje občanů města, a to vybudováním umělého trávníku na městském stadionu.

*Tab. 3.7 Projektové výdaje města Zábřeh a jejich podíl v roce 2009 (v tis. Kč)*

Název projektu	Výdaje	Podíl
Multifunkční a relax. centrum - plavecký areál	59 680	78,380%
Hodnota nadměrného odpočtu - plavecký areál	-6 033	-7,923%
Řešení Masarykova náměstí - investice	12 451	16,352%
Řešení kruhového objezdu Leštinská - investice	3 675	4,827%
Vybudování umělého trávníku	3 071	4,033%
Metropolitní optická síť	1 920	2,522%
Řešení Masarykova náměstí - oprava kanalizace	575	0,755%
Prevence kriminality	280	0,368%
Komplexní řešení IS města a OS	184	0,242%
PZ Leštinská	179	0,235%
Bezbariérové město Zábřeh	58	0,076%
Rekonstrukce kanalizace města Zábřeh	55	0,072%
PZ Leštinská - pozemek	26	0,034%
Spojovací komunikace Billa - Havlíčkova	12	0,016%
Protierozní opatření - Ráječek	6	0,008%
Bezbariérové město Zábřeh - PD vstupy do budov	3	0,004%
<b>SUMA</b>	<b>76 142</b>	<b>100,000%</b>

*Zdroj: Vlastní zpracování na základě rozpočtu města Zábřeh v roce 2009*

Hodnoty projektových výdajů, uvedených v tabulkách 3.7 – 3.10 neodpovídají sumě kapitálových výdajů, uvedených v grafu 3.3. Je to způsobeno faktem, že při tvorbě plánů projektových úkolů jsou v těchto hodnotách zahrnuty i výdaje třídy páté (tedy provozní výdaje související s projektovými úkoly).

**Rok 2010** nebyl na četnost investic tak vydatný, i když celková hodnota projektových investic dosahovala hodnoty 78 140 tis. Kč. Podstatnou část této hodnoty prezentuje, tak jak již v minulém roce, výstavba nového multifunkčního a relaxačního centra – plaveckého

areálu. V tomto roce se ve výstavbě areálu pokračovalo, avšak v tomto roce již s využitím úvěrového financování od společnosti Renostav s.r.o. a příspěvku Olomouckého kraje. Celková úvěrová částka činí 14 848 tis. Kč, což je 19 % z celkové investiční hodnoty na tento areál v roce 2009, z celkové investiční sumy je pak tento úvěr představován 10,95 %. Tento úvěr je také součástí třídy 8 – Financování.

*Tab. 3.8 Projektové výdaje města Zábřeh a jejich podíl v roce 2010 (v tis. Kč)*

Název projektu	Výdaje	Podíl
Multif. a relax. centrum - plav. areál - investice	75 932	113,347%
Nadměrný odpočet DPH - plavecký areál	-12 596	-18,803%
Řešení Masarykova nám. - investice	1 372	2,048%
Dětská hřiště	700	1,045%
Aktualizace územního plánu	570	0,851%
Spojovací komunikace Billa - Havlíčkova	388	0,579%
Prevence kriminality - investice	310	0,463%
Bezbariérové město Zábřeh - PD komunikace	96	0,143%
Metropolitická síť	177	0,264%
Rekonstrukce kanalizace města Zábřeh	30	0,045%
PZ Leštinská	12	0,018%
<b>SUMA</b>	<b>66 991</b>	<b>100,000%</b>

*Zdroj: Vlastní zpracování na základě rozpočtu města Zábřeh v roce 2010*

**Rok 2011** je však charakterizován redukcí výše investičních projektů, jak se lze přesvědčit v tabulce 3.9. Zásadní podíl na kapitálových výdajích má **výstavba cyklostezky** Lupené – Postřelmov. Na tuto výstavbu bylo zapotřebí téměř 99 % z celkových kapitálových výdajů. Na tuto cyklostezku však město Zábřeh získalo dotace, které jsou příjmem rozpočtu města v roce 2012. Důvodem pro malé množství investičních projektů v tomto roce je plánovaná úspora finančních prostředků. Toto šetření se podepíše na množství budoucích investičních projektů, plánovaných v následujících letech (připravovaná rekonstrukce kanalizace města, zateplení základní školy aj).

Tab. 3.9 Projektové výdaje města Zábřeh a jejich podíl v roce 2011 (v tis. Kč)

Název projektu	Výdaje	Podíl
Cyklostezka Hněvkov - Lupěné, Zábřeh - Postřelmov	12 608	98,801%
Řešení Masarykova nám. - investice	119	0,933%
Bezbariérové město Zábřeh - PD komunikace	24	0,188%
Metropolitní optická síť	10	0,078%
<b>SUMA</b>	<b>12 761</b>	<b>100,000%</b>

Zdroj: Vlastní zpracování na základě rozpočtů města Zábřeh v roce 2011

**Rok 2012** byl, co se týče počtu projektů, početný. Dle tabulky 3.10 lze však zjistit, že téměř absolutní podíl představuje výstavba spojovací komunikace v centru města v hodnotě 9 361 tis. Kč, která byla dokončena na začátku roku 2013. Ostatní kapitálové investice se podílí podstatně menší mírou, na zbývajících 18 % celkových kapitálových výdajů se podílí 11 investičních akcí.

Tab. 3.10 Projektové výdaje města Zábřeh a jejich podíl v roce 2012 (v tis. Kč)

Název projektu	Výdaje	Podíl
Spojovací komunikace Billa - Havlíčkova	9 361	81,784%
Cyklostezka Hněvkov-Lupěné, Zábřeh-Postřelmov	602	5,259%
Masarykova škola, Školská 9	427	3,731%
Multif. a relax. centrum - plav. areál - investice	307	2,682%
Řešení Masarykova nám. - investice	251	2,193%
Řešení nám.Osvobození-kruhový objezd	249	2,175%
Bezbariérové město Zábřeh	119	1,040%
Průmyslová zóna Leštinská	66	0,577%
Metropolitní optická síť	34	0,297%
Cyklodoprava	19	0,166%
Multif. a relax. centrum - plav. areál - ubytovna	6	0,052%
Rekonstrukce ZŠ Severovýchod 26	5	0,044%
<b>SUMA</b>	<b>11 446</b>	<b>100,000%</b>

Zdroj: Vlastní zpracování na základě rozpočtů města Zábřeh v roce 2012

#### 3.4.2.2 Běžné výdaje

Běžné výdaje pokrývají nutně vynaložené náklady na provozní činnost města Zábřeh. Jedná se především o mzdové náklady, náklady na energie, opravy a udržování, pokuty a penále, provozní náklady jedenácti příspěvkových organizací města či vyplacení sociálních

dávek. Rekordní bilance byla vynaložena, stejně jako v případě kapitálových výdajů, v roce 2009.

Lze si povšimnout neustálého meziročního přírůstku mzdových nákladů, které dokládá následující tabulka 3.11, i když počet zaměstnanců se kromě posledního sledovaného roku snižoval. Výjimkou ze sledovaných období je pouze rok 2012, kdy došlo k meziročnímu snížení mzdových nákladů o 9,28 %. Dopad na výši provozních výdajů mohou mít také četné dohody o provedení práce či pracovní činnosti, jejichž průměr bývá okolo 70 pracovníků ročně (v období voleb se tento počet zvyšuje na cca 130 osob). Tyto osoby nejsou do stavu zaměstnanců uvedených v tabulce zahrnuty.

*Tab. 3.11 Vývoj mzdových nákladů (v tis. Kč) a počet zaměstnanců MÚ Zábřeh v letech 2009 – 2012*

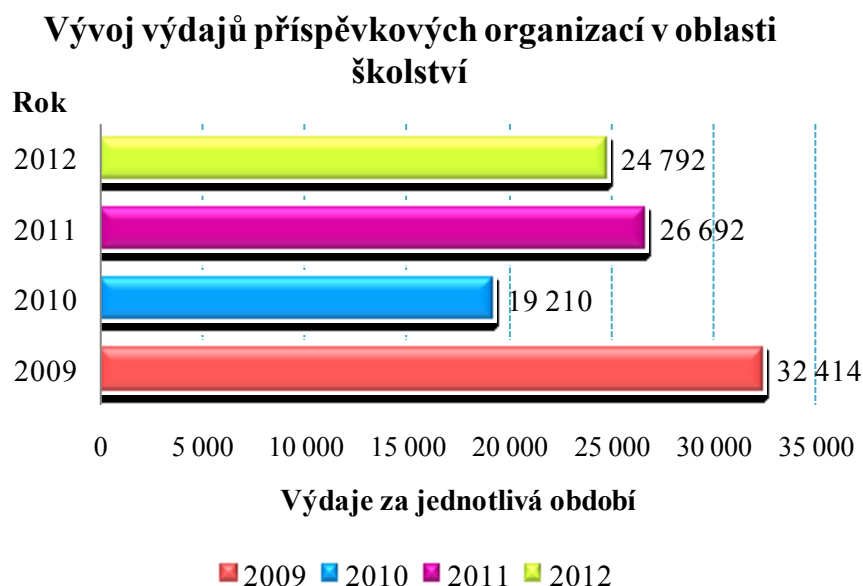
	2009	2010	Meziroční změna	2011	Meziroční změna	2012	Meziroční změna
<b>Mzdové náklady</b>	53 937	56 386	4,54%	57 169	1,39%	51 863	-9,28%
<b>Počet zaměstnanců</b>	166	154	-7,23%	152	-1,30%	155	1,97%

*Zdroj: Vlastní zpracování na základě rozpočtů města Zábřeh v jednotlivých letech*

### **3.4.2.3 Výdaje příspěvkových organizací**

Jedna z oblastí, která je financována finančními prostředky města Zábřeh, je oblast školství. Město je zřizovatelem 4 mateřských škol, 4 základních škol a 2 školních jídelen. Celkové výdaje příspěvkových organizací v úseku školství znázorňuje graf 3.5.

*Graf 3.5 Vývoj výdajů příspěvkových organizací města Zábřeh v oblasti školství v letech 2009 – 2012 (v tis. Kč)*



*Zdroj: Vlastní zpracování na základě rozpočtů města Zábřeh v jednotlivých letech*

### **Provozní výdaje**

Částky celkových provozních výdajů se v jednotlivých sledovaných letech liší. Tyto výkyvy jsou však způsobeny především v částkách na energie, které však podléhají vyúčtování a nevyčerpané částky jsou odváděny zpět do rozpočtu v podobě přeplatků. Následně tedy opět dochází ke změnám položek nedaňových příjmů.

### **Investiční výdaje**

V této oblasti výdajů lze pozorovat obrovské změny v každém období. I tady jako v ostatních výdajích, záleží tyto výdaje na finančních prostředcích či získaných investičních dotacích. V posledních letech však dochází, s ohledem na finanční situaci města, k utlumení příspěvků na investice těmto subjektům. Jak však bylo zmíněno, je tento útlum způsoben přípravou na budoucí investiční projekty, s čímž je spojená úspora finančních prostředků města.

## Ostatní neinvestiční výdaje

Pod tyto výdaje lze zařadit ostatní provozní výdaje, tedy nezahrnující výdaje na energie. Zahrnují například drobné opravy a údržby majetku, nákup školního nábytku či jiného vybavení. Proto výkyvy byly způsobeny potřebami příspěvkových organizací, avšak v závislosti na dostupných finančních prostředcích obce.

*Tab. 3.12 Vývoj celkových provozních, ostatních neinvestičních a investičních výdajů příspěvkových organizací v oblasti školství a jejich změna v letech 2009 – 2012*

Výdaje	Výpočet	2009	2010	MZ	2011	MZ	2012	MZ
Provozní	Σ pol. 5331	19 566	17 304	-11,56%	20 578	18,92%	20 219	-1,74%
Ostatní neinvestiční	Σ pol. 5331 a 5336	6 104	1 326	-78,28%	6 073	357,99%	3 793	-37,54%
Investiční	Σ pol. 6351	6 844	600	-91,23%	60	-90,00%	325	441,67%

*Zdroj: Vlastní zpracování na základě rozpočtů města Zábřeh v jednotlivých letech*

V roce 2009 je, ze sledovaného období, zjištěna rekordní částka ve výdajích na příspěvkové organizace v oblasti školství. Z celkové částky 32 414 tis. Kč bylo vynaloženo na kapitálové investice pouhých 21,1 % odpovídající částce 6 844 tis. Kč, zbývající část v hodnotě 25 570 tis. Kč představovala právě provozní výdaje.

Rok 2010 byl mimořádný, co se týče investičních výdajů, které představovali v oblasti školství pouhých 600 tis. Kč z celkových 19 200 tis. Kč. Lze tedy usoudit, že provozní výdaje oproti předchozímu roku 2009 výrazně poklesly, konkrétně o 27,26 %. Lze se domnívat, že toto podstatné snížení lze přisuzovat zřejmě úsporných opatření uplatňovaných v souvislosti s celosvětovou obchodní krizí. Úsporné kroky byly zavedeny především v položkách oprav a udržování majetku.

Rok 2011 byl v oblasti příspěvkových organizací převažující právě v oblasti provozních výdajů, které dosahovaly 26 632 tis. Kč, došlo tedy opět k podstatnému zvýšení oproti předcházejícímu sledovanému roku.

Závěrečný rok 2012 byl v oblasti školství velmi slabý na investice, které z celkové částky 24 792 tis. Kč tvořily pouhých 3,14 % (779 tis. Kč). Zbýlých 96,86 % tvořily

provozní výdaje v hodnotě 24 013 tis. Kč, oproti roku předcházejícímu však došlo k mírnému snížení vynaložených provozních výdajů v oblasti školství. Podporu získaly příspěvkové organizace formou odpisů. Hodnota odpisů, jež je podmíněna vrácením do rozpočtu obce, se snížila na 70 % z celkové sumy, zbývajících 30 % těchto odpisů bylo ponecháno v investičních fondech příspěvkových organizací. Tímto krokem došlo k výpomoci příspěvkovým organizacím při realizaci budoucích plánovaných investičních projektů.

### 3.4.3 Financování

Financování představuje okruh peněžních operací územně samosprávných celků. Dle vyhlášky o rozpočtové skladbě jsou zahrnuty položky financování do třídy 8 – Financování. To se využívá při vyrovnání vzniklého rozdílu mezi příjmy a výdaji rozpočtu v daném období. Pomocí těchto položek tedy dochází k sestavení vyrovnaného rozpočtu. V situaci, kdy příjmy převyšují výdaje, dochází k přebytkovému rozpočtu, znaménko položek financování bude mít zápornou hodnotu. V případě obrácené, záporné hodnoty rozdílu bude financování vykazováno s hodnotou pozitivní. Potřeby financování v jednotlivých letech znázorňuje graf č. 3.6.

*Tab. 3.13 Potřeby financování města Zábřeh v letech 2009 – 2012 (v tis. Kč)*

	2009	2010	2011	2012
<b>Saldo rozpočtu</b>	-53 501	-13 162	34 369	26 541
<b>Povinné splátky půjček</b>	-5271	-11202	-2636	0
<b>Celková suma financování</b>	<b>-58 772</b>	<b>-24 364</b>	<b>31 733</b>	<b>26 541</b>

*Zdroj: Vlastní zpracování na základě rozpočtů Zábřeh v jednotlivých letech*

#### **Rok 2009**

Saldo rozpočtu dosáhlo v roce 2009 celkové výše -53 501 tis. Kč. Současně s touto hodnotou je však nezbytné počítat se zahrnutím položky 8124 - uhrazené splátky dlouhodobých přijatých půjčených prostředků v celkové hodnotě 5 271 tis. Kč, což prohloubilo hodnotu, kterou bude nutné vykompenzovat prostředky třídy 8 – Financování. Důsledkem toho muselo dojít k dokrytí deficitu rozpočtu. Proto město Zábřeh zapojilo zůstatky finančních prostředků minulých let a došlo k celkovému úbytku peněz na



bankovním účtu o celkovou hodnotu 58 772 tis. Kč. Výše uvedenými kroky došlo k vyrovnaní bilance příjmů a výdajů, ne však k vyrovnanému rozpočtu města daného roku (příjmy se nerovnají výdajům). Pro objasnění výše zmíněného procesu napomůže tabulka uvedená v **příloze č. 3**.

### ***Rok 2010***

V daném roce rozdíl mezi příjmy a výdaji nebyl příliš výrazný ve srovnání s rokem předchozím, i přesto musí dojít k úpravě rozpočtu do vyrovnaných hodnot. Na rozdíl od minulého roku však byla přijata návratná půjčka od společnosti Renostav s.r.o. v podobě krátkodobé půjčky (položka 8113) ve výši 11 246 tis. Kč a dlouhodobé finanční půjčky v hodnotě 2 592 tis. Kč (položka 8123). Ve stejném roce tedy dochází ke splátce úvěru položkou 8114 - splátka krátkodobého úvěru společnosti Renostav s.r.o. v sumě 10 770 tis. Kč, a dále splátce dlouhodobého úvěru odpovídající 432 tis. Kč. K vyrovnaní bilance roku 2010 došlo opětovně k využití zůstatku bankovních účtů minulých období a účelových fondů v hodnotě 10 526 tis. Kč, a tedy k úbytkům peněžních prostředků na bankovních účtech. Pro pochopení je opět vhodné využít tabulku v **příloze č. 3**.

### ***Rok 2011***

Tento rok byl zcela mimořádný při posuzování sledovaných období, a to právě přebytkovým rozpočtem. Ve struktuře výdajového financování došlo opět k nezbytným splátkám krátkodobého i dlouhodobého úvěru společnosti Renostav s.r.o. v celkové výši 2 636 tis. Kč, jak se lze ujistit v **příloze č. 3**. Tyto úvěry byly tímto rokem zcela splaceny. Zbývající hodnota z kladného salda v hodnotě 31 733 tis. Kč byla ponechána na běžném účtu města Zábřeh. S touto hodnotou bude možné v následujících obdobích disponovat. Celková hodnota na běžném účtu se vyšplhala na 99 494 tis. Kč.

### ***Rok 2012***

Dle informací z interních dokumentů (konkrétně z hodnot rozpočtu města Zábřeh k 31. 12. 2012) bylo hospodaření města zaznamenáno opět s kladným saldem 26 541 tis. Kč. V tomto roce však nebyly evidovány žádné úvěry či jiné půjčky, proto došlo pouze k navýšení běžného účtu zjištěným saldem. Zůstatek na běžném účtu k poslednímu dni daného období tak činí 126 035 tis. Kč.

### 3.5 Výsledky hospodaření města Zábřeh

V posledním oddíle této kapitoly by bylo vhodné upozornit na rozdíl mezi pojmy saldo rozpočtu a výsledek hospodaření za dané období. Jak již bylo řečeno, saldo rozpočtu je představováno rozdílem mezi příjmy a výdaji. Za saldo lze tedy považovat rozdíl mezi přijatými a poskytnutými finančními prostředky, ať už v hotovosti či z běžného účtu ÚSC. Oproti tomu výsledek hospodaření je dosažen porovnáním výnosů a nákladů obce, přesněji jejich rozdílem. V podmínkách rozpočtu města Zábřeh je celkový hospodářský výsledek představován rozdílem mezi výnosy a náklady z bytové správy a ostatní hospodářské činnosti. Výsledky hospodaření města Zábřeh z jednotlivých let jsou uvedeny v tabulce 3.14.

Tab. 3.14 Výsledky hospodaření v letech 2009 – 2012 (v Kč)

Rok	2009	2010	2011
<b>Bytová správa</b>			
<i>Výnosy</i>	9 962 629,38	13 756 803,12	13 848 182,65
<i>Náklady</i>	6 709 470,99	7 374 499,24	9 222 913,07
<i>HV z bytové správy</i>	3 253 158,39	6 382 303,88	4 625 269,58
<b>Ostatní HČ</b>			
<i>Výnosy</i>	6 335 411,38	6 487 828,18	6 669 675,28
<i>Náklady</i>	5 440 677,72	4 674 386,69	5 584 169,88
<i>HV z ostatní HČ</i>	894 733,66	1 813 441,49	1 085 505,40
<b>HV CELKEM</b>	<b>4 147 892,05</b>	<b>8 195 745,37</b>	<b>5 710 774,98</b>

*Zdroj: Vlastní zpracování na základě závěrečných zpráv města Zábřeh v jednotlivých letech*

Hospodářský výsledek roku 2009 byl rozdělen následovně:

- částka 3 080 000,00 Kč byla převedena z účtu bytové správy na základní běžný účet města Zábřeh,
- částka 173 158,39 Kč zůstala na účtu bytové správy jako nerozdělený zisk minulých let,
- částka z ostatní hospodářské činnosti ve výši 894 733,66 byla rovněž převedena na běžný účet města Zábřeh.

V roce 2010 došlo k rozdělení výsledku hospodaření v následující struktuře:

- část dosaženého zisku z bytové správy ve výši 5.100.000,00 Kč byla převedena z účtu bytové správy na základní běžný účet města,
- částka 1.282.303,88 Kč byla ponechána jako nerozdělený zisk na účtu bytové správy,
- zbývající dosažený zisk z ostatní hospodářské činnosti ve výši 1.813.441,49 Kč byl opět převeden na běžný účet města Zábřeh.

Hospodářský výsledek roku 2011 byl z obou hospodářských činností převeden v celé výši odpovídající částce 5 710 774,98 Kč převeden na běžný účet města Zábřeh.

## **4 Dotace a jejich vliv na rozpočet města Zábřeh**

V souvislosti s účetní reformou došlo k novelizaci českého účetního standardu č. 703 – Transfery. Ten za transfery mimo pouhých dotací zahrnuje např. dávky, nenávratné finanční výpomoci či dary. V této diplomové práci bude používán pojem dotace, i když terminologie nazývá dotace obecně jako transfery.

Pojem dotace představuje v praxi jakýkoliv peněžitý dar nebo jakoukoliv podobnou peněžitou úhradu ze strany státu nebo územně samosprávného celku (peněžitá úhrada bývá též nazývána jako dotovaná cena). Lze ji tedy chápat jako nenávratné financování určitého programu či projektu, které je uchazeči vyplaceno až splněním dotačních podmínek. Dotace se vyplácí subjektům s cílem snížení ceny určitého projektu (neboli sumy celkových vynaložených výdajů), jehož záměrem je určitý veřejný zájem. [16]

Jak již bylo řečeno, poskytovateli dotací mohou být různé subjekty, od státních subjektů přes prostředky krajského úřadu či prostředky ÚSC. Za situace, kdy jsou dotace poskytovány z vyšší vládní úrovně nižším úrovním, se mluví o tzv. vertikálních finančních vztazích. Mohou být také poskytovány mezi subjekty na identické úrovni, kdy tyto nenávratné finanční prostředky poskytují finančně stabilnější a silnější instituce jednotkám slabším. Poté bude hovořeno právě o finančním vztahu horizontálním. [5]

Dotace bývá obvykle chápána jako protiklad daně, ačkoli za jistých okolností může být dotace udělena také ve formě snížených daní. Tyto formy dotací se obecně nazývají daňové úlevy nebo daňové prázdny v případě naprostého zproštění odvádět některou daň.

Často bývá poskytnutí dotace vázáno na přiměřenou spoluúcast příjemce. Problém však nastává v případě nevčasného vyúčtování položek projektu k danému datu. Pokud nejsou splněny podmínky či účel dotace, na které byla příslušná dotace poskytnuta, dochází k tzv. porušení rozpočtové kázně. V takovém případě je příjemce postihován odvodem za porušení rozpočtové kázně, a to buď v celkové výši dotace, nebo alespoň její části.

### **4.1 Typologie dotací**

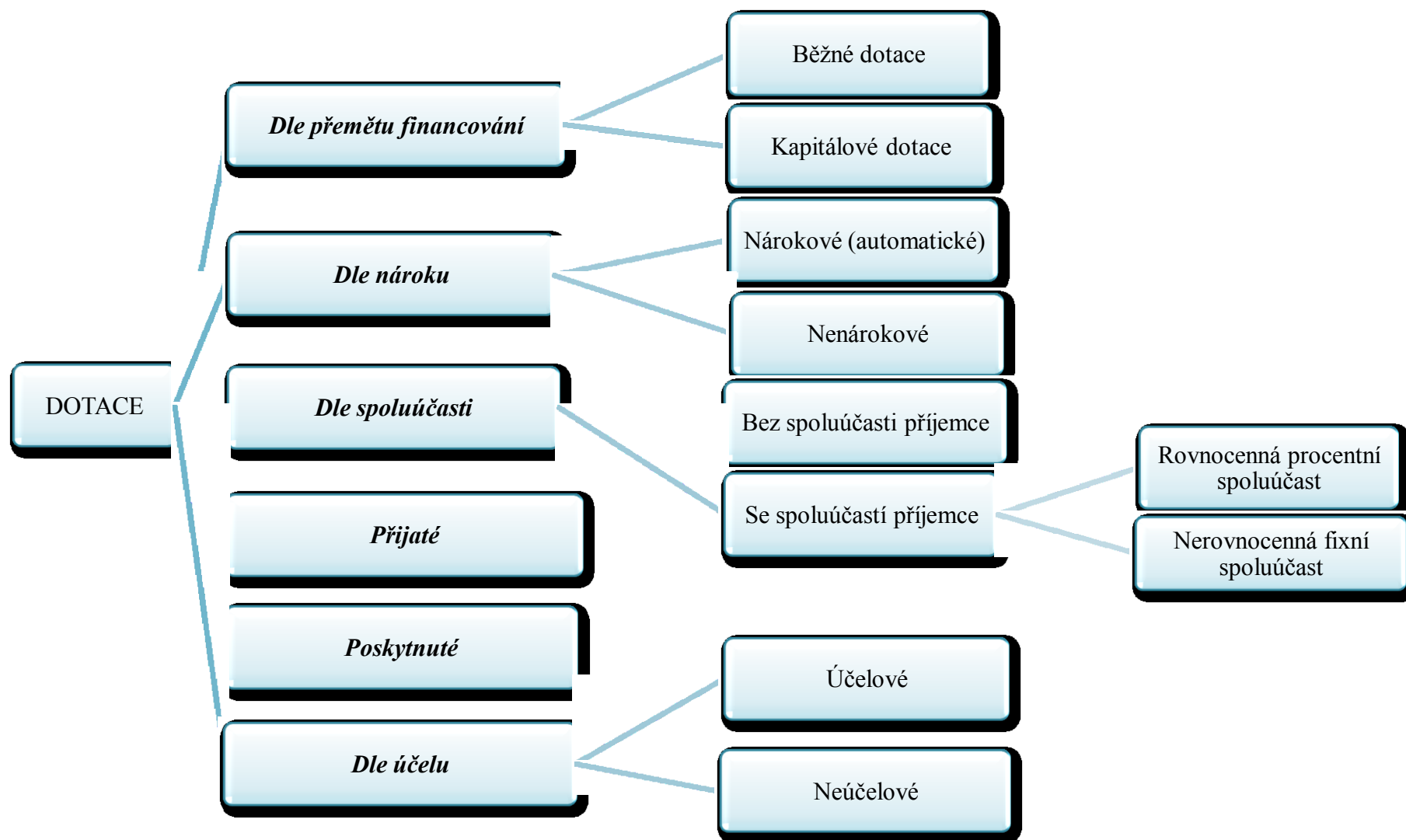
Hospodaření územních samosprávných celků není v podstatné většině případů finančně soběstačné. Realizace veřejných statků je po finanční stránce zajišťována pomocí tzv. nenávratných peněžních transferů - dotací.

Dotace vyplácené obcím jsou převážně účelové, a to jak běžné, poskytnuté na financování provozních potřeb územně samosprávného celku na daný rozpočtový rok, tak i kapitálové, sloužící k udržení stávajícího stavu či k zajištění nových veřejných statků. Oblastmi nejčastěji podporovanými účelovými dotacemi jsou vzdělání, zlepšení bydlení, výstavby komunálních bytů, údržby komunikací, dotace na záchrannou službu či zabezpečení činností municipální policie a hasičů. Neúčelové dotace jsou nepodmíněné, tzn., že jejich poskytování není vázáno na předem vymezený účel a stanovené podmínky. Ušetřená neúčelová dotace se tedy nevrací zpět do státního rozpočtu, což může způsobit i zneužití těchto finančních prostředků a opomenutí zajistit veřejné služby. [4]

Při hospodaření obcí či krajů je důležitý nejen objem dotací, ale i způsob uvolňování dotací ze státního rozpočtu. Běžné dotace, jež posilují příjmovou stranu rozpočtu, jsou uvolňovány postupně během roku do rozpočtu příjemce dotace. Tyto alikvotní částky jsou odváděny zpravidla v měsíčních intervalech. Účelová individuální kapitálová dotace se čerpá v závislosti na věcném plnění investiční výstavby, na kterou byla poskytnuta.

Jiné kritérium členění dotací na nárokovou a nenárokovou. O první nárokovou dotaci nemusí obce žádat, mají nárok automatický při splnění určitých kritérií. V opačném případě se jedná o druhou zmiňovanou nenárokovou dotaci. Typologie dotací je však podstatně rozptýlenější. Toto podrobné členění zobrazuje následující schéma 4.1.

Schéma 4.1 Základní členění dotací



Zdroj: [5], s. 92

**Dotace bez spoluúčasti** jsou ty dotace, které představují fixní částku, kterou vláda poskytne obci na předem určené statky a služby bez ohledu na to, jestli je obec nucena vynaložit ještě své finanční prostředky na danou službu.

**Dotace se spoluúčastí** jsou naopak podmíněny účastí obecních finančních prostředků na daných finančních výdajích na statky a služby, na které jsou dotace částečně poskytovány. Spoluúčast může být:

- **rovnocenná podmíněná** (tzv. otevřená dotace) v případě procentně stanoveného rovnocenného podílu obce či kraje a státu na financování služby či nákupu statku,
- v případě opačném **nerovnocenná podmíněná** (tzv. uzavřená dotace), kdy částka, kterou poskytuje stát v rámci dotace, je stanovena fixně bez ohledu na to, kolik vlastních zdrojů obec na dané služby bude nucena vynaložit celkově.

I přes značně obtížný proces nezbytný k získání dotací, by mohlo dojít při jejich následných čerpáních k neefektivním výdajům či zkreslení skutečných nákladů na služby. Proto by za účelem efektivnosti dotací při jejich poskytování měla být splněna určitá kritéria:

- adekvátnost příjmů – příjmy, které budou přiděleny územně samosprávným celkům, by měly být přiměřené a úměrné potřebám, které tyto celky potřebují k výkonu svých činností v rámci svěřené kompetence,
- regulace zdanění a výdajů – výše dotací musí být na druhou stranu omezena na takovou optimální hodnotu, kdy nebude docházet k jejich zneužívání a k zbytečným nadměrným výdajům,
- spravedlnost – dotace by měly být poskytovány zejména do těch oblastí, kde jich je skutečně zapotřebí v závislosti na místních potřebách jednotlivých územních jednotek,
- transparentnost a stabilita – při rozvrhnutí dotací by jejich výše a způsob přidělení měl být předem po delší dobu jednotce znám tak, aby s ní obec měla možnost kalkulovat při přípravě návrhu rozpočtu na roky následující a současně tak bylo umožněno i dlouhodobé plánování.

## **4.2 Způsob převádění dotací do rozpočtů územních samosprávných celků**

Při procesu převádění finančních prostředků ze státního rozpočtu, státních fondů či z rozpočtů krajů do rozpočtů obcí se lze setkat se třemi základními typy finančních vztahů:

- přímé finanční vztahy mezi státním rozpočtem a příjemcem dotace,
- zprostředkované finanční vztahy, převádějící dotace ze státního rozpočtu prostřednictvím rozpočtu kraje a poté až obcím,
- vztahy programového financování, kterými jsou poskytovány finanční prostředky od správců programů do rozpočtů územních samosprávných celků.

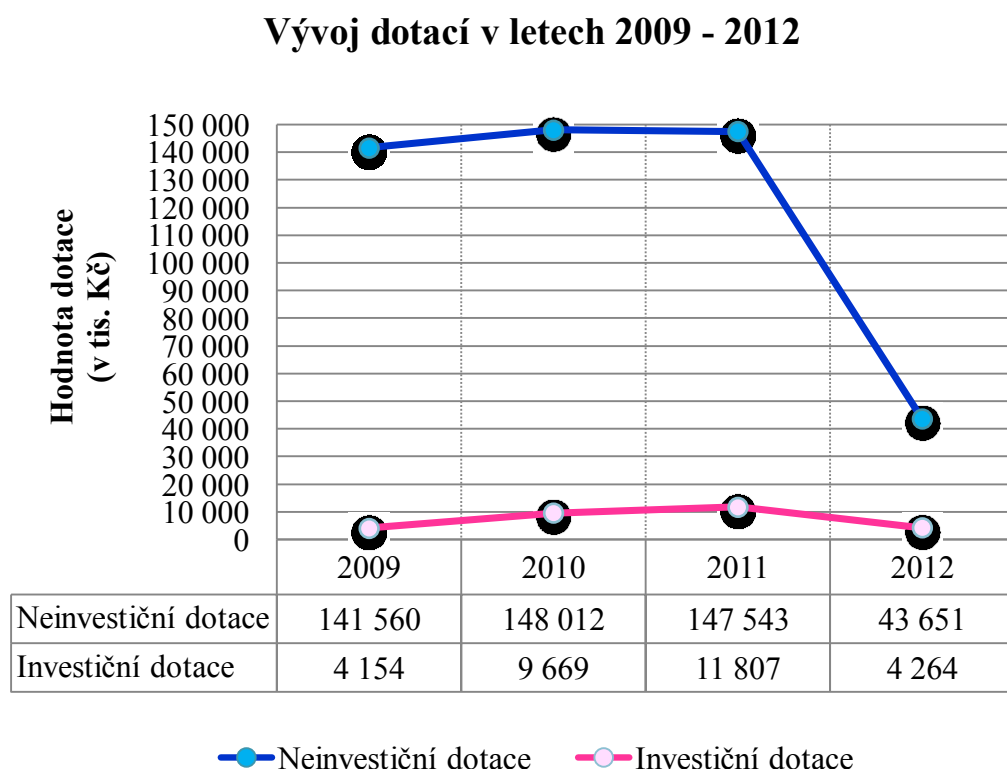
V některých zemích jsou dotace obcím poskytovány přímo z rozpočtu státu, v jiných státech jsou však poskytovány zprostředkovaně prostřednictvím zvláštního fondu.

## **4.3 Analýza dotací přijatých do rozpočtu města Zábřeh**

Jak již bylo zmíněno v teoretické části, přijaté dotace lze členit na investiční a neinvestiční. Investiční dotace představují skupinu, kdy se jedná o dotace především nenárokové. Na tyto obci nevzniká automatický nárok a jejich přijetí je podmíněno splněním náročných podmínek a zasláním žádosti o poskytnutí dotace. Neinvestiční dotace lze chápat především jako nárokové, poskytované automaticky bez nutnosti splnění podmínek. Vývoj investičních a neinvestičních dotací v obci Zábřeh za sledovaná období vyjadřuje následující graf 4.1.



Graf č. 4.1 Vývoj přijatých investičních a neinvestičních dotací města Zábřeh v letech 2009 – 2012



*Zdroj: Vlastní zpracování na základě rozpočtů města Zábřeh v jednotlivých letech*

Z grafu lze vyčíst poměrně stabilní úroveň dotací investičních. Nejvyšších hodnot, celkových 11 807 tis. Kč dostal rozpočet města Zábřeh v roce 2011. Nejmenší sumu přijatých transferů přispělo rozpočtu města v roce 2009, kdy hodnota přijatých dotací dosáhla pouhých 4 154 tis. Kč. Podíl investičních dotací se v letech 2009 – 2012 pohyboval na úrovni do 10 % z celkových přijatých transferů. Nejvyšší podíl investičních dotací na celkové hodnotě přijatých dotací byl dosažen v roce 2012, a to ve výši 8,90 %.

Z grafu je však zřetelný vývoj dotací neinvestičních. Po první tři zkoumané roky dosahovaly přijaté neinvestiční dotace hodnoty v rozmezí od 140 tis. Kč do 150 tis. Kč. Ke značné změně došlo v roce 2012. Rozpočet města Zábřeh zaznamenal prudký pokles o 70,41 % oproti roku předcházejícímu. Podíl neinvestičních dotací po celá období přesahoval 90 %, i ve zmíněném roce 2012. Nejvyššího podílu z celkových transferů bylo dosaženo v prvním sledovaném roce 2009. Podíl přesahoval přes 97 %. Podrobnější rozbor této problematiky bude následovat v další části této práce.

Zajímavý vývoj přijatých dotací lze sledovat i s přihlédnutím na vývoj počtu obyvatel.

Tab. 4.1 Vývoj investičních a provozních dotací města Zábřeh na obyvatele v letech 2009 – 2012

	2009		2010		2011		2012	
	Inves tiční	Provozní	Inves tiční	Provozní	Inves tiční	Provozní	Inves tiční	Provozní
<b>Dotace (v tis. Kč)</b>	4 154	141 560	9 669	148 012	11 807	147 543	4 264	43 651
<b>Počet obyvatel k 1.1.</b>	14 238		14 182		14 047		14 125	
<b>Dotace na obyvatele (v Kč)</b>	291,75	9 942,41	681,78	10 436,61	840,54	10 503,52	301,88	3 090,34

Zdroj: Vlastní zpracování na základě rozpočtů města Zábřeh v jednotlivých letech

#### 4.3.1 Vývoj neinvestičních dotací

Neinvestiční dotace lze podle rozpočtové skladby rozdělit dle poskytovatelů, kterými jsou státní rozpočet, státní fondy, všeobecná pokladní správa státního rozpočtu, kraje či regionální rady regionů soudržnosti. Za určitých případů se dotace poskytují i z vlastních fondů či vlastních zdrojů. Vývoj neinvestičních dotací v členění dle rozpočtové skladby (dle poskytovatele) zobrazuje tabulka 4.2.

Tab. 4.2 Vývoj neinvestičních dotací v letech 2009 – 2012 (v tis. Kč)

Položka	Název dle rozpočtové skladby	2009	2010	2011	2012
4111	Dotace z všeobecné pokladní správy SR	3 180	3 364	4 094	2 235
4112	Dotace ze SR (příspěvek na výkon státní správy)	28 878	28 899	23 809	23 431
4112	Dotace ze SR (příspěvek na školství)	2 864	2 706	2 628	2 619
4116	Dotace ze státního rozpočtu	3 262	1 636	5 260	5 764
4116	Dotace ze státního rozpočtu (mandatorní výdaje)	97 961	102 791	102 195	0
4121	Dotace od ostatních obcí (za dojíždějící žáky)	3 368	3 056	2 414	2 253
4122	Dotace od krajů	218	185	230	193
4131	Převody z vlastních fondů hospodářské činnosti	1 827	5 375	6 913	7 156
4132	Převody z ostatních vlastních fondů	2	0	0	0
	<b>PROVOZNÍ DOTACE CELKEM</b>	<b>141 560</b>	<b>148 012</b>	<b>147 543</b>	<b>43 651</b>

Zdroj: Vlastní zpracování na základě rozpočtů města Zábřeh v jednotlivých letech

Nejvyšší podíl neinvestičních dotací představují ve všech obdobích dotace ze státního rozpočtu na mandatorní výdaje, avšak s výjimkou roku 2012. Právě tímto rokem došlo k ukončení vyplácení sociálních dávek, tedy mandatorních výdajů, městskými úřady a tato činnost byla přidělena úřadu práce. Ustálenou výši lze pozorovat také u dotací ze státního

rozpočtu na výkon státní správy, pohybující se na úrovni 28 000 tis. Kč, v letech 2011 a 2012 na úrovni 23 000 tis. Kč.

V **roce 2009** přispěla všeobecná pokladní správa (představující položkou 4111), částkou 2 022 tis. Kč na sociálně – právní ochranu dětí, částkou 838 tis. Kč na sociální služby. Ze státního rozpočtu byla financována činnost penzionů, a to celkovou sumou odpovídající 1 478 tis. Kč (jsou zde uvedeny pouze položky nejvýznamnější hodnoty).

Opět největšího podílu v **roce 2010** dosáhly příspěvky na provoz a správu města a příspěvek na školství, jež jsou poskytovány ze státního rozpočtu. Přijaté prostředky odpovídají nejvyšší hodnotě ze sledovaných let, a to 28 899 tis. Kč (provoz a školství) a transfery ze státního rozpočtu na mandatorní výdaje v hodnotě 102 791 tis. Kč. Celkový podíl těchto položek odpovídá 88,72 %.

Pokud opět nebude brán zřetel příspěvkům na provoz a školství (16,59 %) a dotací na mandatorní výdaje (63,13 %) přijatých v **roce 2011**, jež představují podíl nejvýznamnější, lze si povšimnout zásadní částky 5 260 tis. Kč, která byla poskytnuta v roce ze státního rozpočtu. Výrazná hodnota ve výši 4 124 tis. Kč byla poskytnuta na zlepšení vzdělávání na základních školách v Zábřeze (průtoková dotace), zbývající část byla pak přidělena na provoz penzionů či výsadbu dřevin a péči o krajinu. Významnou částku 6 913 tis. Kč lze připsat položce 4131 – převody z vlastních fondů hospodářské činnosti. Jak již bylo zmíněno výše, lze na tyto dotace přispět i z vlastních zdrojů finančních prostředků.

V **roce 2012** došlo opět k příjmu na výkon státní správy, ale také k převodu z vlastní hospodářské činnosti. Položka 4116 – dotace ze státního rozpočtu byla opět vynaložena na provozní výdaje základních škol v hodnotě 2 912 tis. Kč a opět se lze setkat s dotacemi na provoz penzionů a právní ochranu dětí. O stejnou hodnotu jsou navýšeny neinvestiční poskytnuté dotace pro školy z rozpočtu města.

#### **4.3.2 Vývoj investičních dotací**

Struktura a objem přijatých investičních dotací je závislá na úsilí obce tuto dotaci získat. V prvním kroku je nutné identifikovat dotační program nejvhodnější pro financování budoucího projektu obce. V okamžiku zveřejnění výzev přijatelného dotačního programu je zapotřebí zpracovat odbornou a kvalifikovanou dotační žádost, která je klíčová právě k nabytí

budoucích finančních prostředků ve formě dotací. I proto se veškeré zmíněné skutečnosti odráží ve výkyvech struktury přijatých dotací a hospodařením obce tedy nemůže dojít k jejich ovlivnění. I rozpočet města Zábřeh prošel ve sledovaných obdobích značnými změnami a rozdílným objemem přijatých investičních transferů.

*Tab. 4.3 Vývoj investičních dotací města Zábřeh v letech 2009 – 2012 (v tis. Kč)*

Položka	Název dle rozpočtové skladby	2009	2010	2011	2012
4213	Dotace ze státních fondů	0	0	9 139	550
4216	Dotace ze státního rozpočtu	847	245	0	3 614
4222	Dotace od krajů	0	1 000	2 668	100
4223	Dotace od regionálních rad	3 307	8 424	0	0
	<b>INVESTIČNÍ DOTACE CELKEM</b>	<b>4 154</b>	<b>9 669</b>	<b>11 807</b>	<b>4 264</b>

*Zdroj: Vlastní zpracování na základě rozpočtů města Zábřeh v jednotlivých letech*

První sledovaný **rok 2009** byl na přijaté investiční dotace nejslabší ve srovnání s roky ostatními. Právě v tomto roce došlo k přijetí nejnižších investičních dotací ze sledovaných období, a to 4 154 tis. Kč. První z dotací, poskytnutá z prostředků Ministerstva zemědělství ČR (státní rozpočet), byla určena na úhradu výdajů potřebných na zpracování lesních hospodářských osnov, a to v celkové výši 623 tis. Kč. Zůstatek dotací od Ministerstva vnitra ČR plynul, s úmyslem prevence kriminality, na vybudování kamerového systému města. Suma této investiční dotace dosáhla 224 tis. Kč. Pozoruhodná suma byla přijata od regionální rady regionů soudržnosti na opravu Masarykova náměstí v celkové hodnotě 3 307 tis. Kč.

Následující **rok 2010** byl charakteristický prudkým nárůstem výše dotací o 132,76 %. Oproti předcházejícímu roku byla městu přidělena dotace od Olomouckého kraje v celkové hodnotě 1 000 tis. Kč, související se začínající celkovou rekonstrukcí multifunkčního a relaxačního centra (plaveckého areálu). Největší dotační podíl však zastupuje opět dotace od regionální rady regionů soudržnosti Střední Morava. Celá tato hodnota se využila na opravu Masarykova náměstí. Finanční prostředky ze státního rozpočtu v hodnotě 245 tis. Kč byly opětovně využity na vybudování kamerového systému města Zábřeh.

**Rok 2011** je rokem rekordním v oblasti přijatých dotačních investičních prostředků. Ve struktuře však došlo k obměně. Dotace ze státních rozpočtů nebyly žádné, došlo však k dotacím ze státního fondu dopravního infrastruktury v hodnotě 9 139 tis. Kč. Druhý dotační titul od Olomouckého kraje posílil příjmovou stranu rozpočtu celkem o 2 668 tis. Kč. Více jak

95 % těchto příjmů bylo přiděleno k pokrytí výdajů potřebných na vybudování cyklostezky mezi obcemi Lupěné a Hněvkov. Zbývající část dotace ve výši 125 tis. Kč byla poskytnuta na investice v rámci Sboru dobrovolných hasičů.

**Rok 2012** zaznamenal strmý pokles dotačních příjmů, téměř na obdobnou úroveň roku 2009, oproti roku předcházejícímu představovala tato změna pokles o 63,89 %. Největší dotační titul byl přidělen z prostředků státního rozpočtu. Podpořen byl rozvoj informačních a komunikačních technologií, např. na vybudování komunikační infrastruktury či nákupů softwaru. Částku odpovídající 2 702 tis. Kč poskytlo Ministerstvo vnitra ČR. Ministerstvo pro místní rozvoj napomohlo částkou 912 tis. Kč pro rozvoj integrovaného operačního systému. Další subjekt - Státní fond pro rozvoj kinematografie poskytl částku 550 tis. Kč, jež byla využita na digitalizaci kina Retro v Zábřeze. Poslední získaná dotace v roce 2012 z prostředků Olomouckého kraje v hodnotě 100 tis. Kč byla využita na kompletní dokončení cyklostezky Hněvkov – Lupěné.

#### **4.3.3 Podíl investičních dotací na celkových investičních výdajích**

Dotace na pořízení dlouhodobého majetku, označované jako investiční dotace, se snaží eliminovat dopad vynaložených investičních výdajů na celkové roční hospodaření obcí. Z dotací je možné financovat pouze určitou část uznatelných výdajů, jejichž procentní vyjádření je vždy stanoveno v každé výzvě budoucího dotačního programu. Z tohoto důvodu musí každý žadatel o dotaci předem doložit, zda je schopen financovat investiční projekt v plné výši z vlastních či externích zdrojů i v případě, že by dotace poskytovatelem schválena nebyla. Finanční prostředky jsou většinou fyzicky vypláceny na běžný účet žadatele až po úplné realizaci projektu. Výše příspěvku ze strukturálních fondů může dosáhnout 50 % z celkových vynaložených výdajů, u některých projektů se lze setkat s úhradou nákladů ve výši až 75 % celkových nákladů. Pro každý projekt lze využít jen jednu formu podpory z prostředků EU. Dotaci nelze poskytnout na projekt, jehož realizace byla zahájena před schválením dotace. Nelze ji také využít na investice, jež jsou financovány v kombinaci s leasingem. Podmínkou poskytnutí dotace také je, aby žadatel neměl dluhy vůči finančnímu úřadu, správě sociálního zabezpečení, zdravotní pojišťovně či jinému orgánu státní správy.<sup>8</sup>

---

<sup>8</sup> <http://www.mesec.cz/clanky/jak-ziskat-evropske-penize/>

Podíl, kterým se přijaté investiční dotace podílely na investičních výdajích potřebných k realizaci projektu, znázorňuje tabulka č. 4.4.

*Tab. 4.4 Podíl investičních dotací na investičních výdajích jednotlivých projektů (v tis. Kč)<sup>9</sup>*

Název projektu	Investiční výdaje (tis. Kč)	Dotace (tis. Kč)	Podíl dotací
Lesní hospodářské osnovy	623	623	100,00%
Masarykovo náměstí	14 779	11 731	79,38%
Multifunkční relaxační centrum	135 925	1 000	0,74%
Kamerový systém	590	469	79,49%
Cyklostezka Hněvkov - Lupěné	13 470	11 782	87,47%
Digitalizace kina Retro	2 104	550	26,14%
Technologické centrum	4 253	3 614	84,98%
SDH - nákup automobilu	250	125	50,00%
<b>SUMA</b>	<b>171 994</b>	<b>29 894</b>	<b>17,38%</b>

*Zdroj: Vlastní zpracování na základě rozpočtů města Zábřeh v jednotlivých letech*

Z uvedené tabulky je zřejmé, že byla poskytnuta dotace z prostředků Ministerstva zemědělství ČR na zpracování **lesních hospodářských osnov**. Tato dotace byla přijata v plné 100 % výši vynaložených výdajů. Výše dotace odpovídající celkové sumě vynaložených výdajů bývá velmi neobvyklá, avšak podle zákona č. 289/1995 Sb., o lesích docházelo v tomto období k úhradě veškerých výdajů potřebných na zpracování lesních hospodářských plánů.

Ve sledovaném období došlo k rozsáhlé rekonstrukci zábrežského **Masarykova náměstí**. Tato dotace byla schválena již v roce 2008 jako projekt vedoucí k fyzické revitalizaci území. Na tuto opravu byla přijata dotace z prostředků Regionální rady regionů soudržnosti Střední Morava v celkové výši odpovídající podílu 79,38 % z celkových výdajů. V tomto případě došlo k podstatnému ušetření finančních prostředků za pomoci právě přidělených dotací v hodnotě 11 731 tis. Kč.

Dotací méně podpořenou investicí se stala výstavba **multifunkčního relaxačního centra**, jehož realizaci již vznikl vnitřní plavecký areál, v budoucích letech by rozpočet města Zábřeh

<sup>9</sup> V této tabulce jsou zohledněny pouze výdaje investiční, i když s projekty souvisí i výdaje provozní

měla ovlivnit výstavba plaveckého areálu venkovního. Výše dotace dosáhla pouze 1 000 tis. Kč, a proto bylo nezbytné získat k realizaci této investice jiné finanční prostředky. S přihlédnutím na prozatímní vynaložené výdaje ve výši 135 925 tis. Kč je tato dotace vcelku nízká.

K další vydatné úspoře díky sumě přijatých dotací došlo u investice do **kamerového systému města** (program prevence kriminality). Klíčovou podmínkou pro získání této dotace z prostředků Ministerstva vnitra ČR bylo založení speciální pracovní komise prevence kriminality, jejíž manažer a ostatní pracovníci, zabývající se problematikou bezpečnosti, byli odpovědní za přípravu, realizaci a hodnocení celého programu. Další z podmínek byla nutnost vyčlenění finančních prostředků v minimální výši 20 % celkových nákladů potřebných k realizaci projektu prevence kriminality. Na tento projekt byla poskytnuta dotace v celkové výši 469 tis. Kč, což představovalo podíl 79,49 % celkových výdajů potřebných na tuto investici.

Poměrně nová investice proběhla za účelem rozvoje sportovních aktiv v Zábřeze. Byla zrealizována výstavba **cyklostezky** mezi obcemi Lupěné a Hněvkov. Prostředky napomáhající k realizaci tohoto projektu byly poskytnuty z prostředků Olomouckého kraje v celkové výši 2 443 tis. Kč, což představuje podíl 18,46 % celkových nákladů a dále prostředky ze státního fondu dopravní infrastruktury v celkové hodnotě 9 139 tis. Kč. Souhrnná hodnota přijatých dotací představovala podíl 87,47 % sumy celkových vynaložených výdajů.

V roce 2012 došlo k modernizaci místního kina Retro, která spočívala v **digitalizaci kina** (v souvislosti s danou investicí poté společnost Zábřežská kulturní s.r.o. z vlastních finančních prostředků umožnila promítat v tomto kině filmy v prostorovém režimu 3D). Státní fond pro podporu a rozvoj české kinematografie byl schopen přispět na tento projekt hodnotou 550 tis. Kč (odpovídající podílu 26,14 % z celkových výdajů), zbývající část odpovídající částce 1 554 tis. Kč poskytlo město z vlastních finančních prostředků.

Dotace na rozvoj **technologického centra** ve veřejné správě byla poskytnuta z prostředků Ministerstva vnitra ČR. Tento subjekt poskytl dotaci ve výši 2 701 tis. Kč. Zbývající částku dotace přispělo Ministerstvo pro místní rozvoj, a to v částce 913 tis. Kč. Suma této přijaté dotace pokryla 84,98 % z celkových vynaložených výdajů.

Další z významných dotací, přidělenou v roce 2011, byla investiční dotace na **nákup nového osobního automobilu** poskytnutého sboru dobrovolných hasičů. Tato dotace pokryla

přesně 50 % z částky celkových výdajů na pořízení tohoto automobilu, které se vyšplhaly na hodnotu 250 tis. Kč.

#### 4.4 Účtování dotací

Proces zaúčtování dotací přijatých územními samosprávnými celky upravují české účetní standardy pro některé vybrané účetní jednotky, konkrétně č. 703 – Transfery.

##### 4.4.1 Základní pojmy

Se základními pojmy je možné se seznámit v úvodu ČÚS č. 703. Mezi tyto patří zejména:

- **transfer** = poskytnutí peněžních prostředků z veřejných rozpočtů i přijetí peněžních prostředků veřejnými rozpočty, rozpočtů územních samospráv či státních fondů, tedy zejména dotace, granty, příspěvky, subvence, dávky, nenávratné finanční výpomoci, podpory či peněžní dary,
- **poskytovatel** = subjekt, který poskytuje transfer jeho příjemci na základě svého rozhodnutí nebo dohody s příjemcem,
- **příjemce** = subjekt, který přijímá transfer jako konečný příjemce s cílem zejména úhrady závazku nebo pořízení aktiva,
- **průtokový transfer** = transfer, o jehož výši rozhoduje účetní jednotka v rámci výkonu státní správy v přenesené působnosti nebo u kterého jeho poskytovatel určil příjemce a výši transferu, a účetní jednotka je povinna poskytnout jej příjemci,
- **zprostředkovatel** = vybraná účetní jednotka, která přijímá a zároveň poskytuje průtokový transfer; a dále organizační složka státu například Ministerstvo financí, Ministerstvo práce a sociálních věcí a Ministerstvo zemědělství, pokud poskytují prostředky získané od subjektu se sídlem v zahraničí (zahraniční transfer). [13]

##### 4.4.2 Obecné účetní případy související s přijatými dotacemi

Jelikož je tato diplomová práce zpracována s ohledem pouze na přijaté dotace, bude i účtování rozebráno pouze na tomto typu dotace.



Přehled používaných účtů (viz také příloha č. 8 této diplomové práce):

<b>Číslo účtu</b>	<b>Název účtu</b>
231	- Základní běžný účet územních samosprávných celků
346	- Pohledávky za vybranými ústředními vládními institucemi
374	- Krátkodobé přijaté zálohy na transfery
388	- Dohadné účty aktivní
403	- Transfery na pořízení dlouhodobého majetku
472	- Dlouhodobé přijaté zálohy na transfery
939	- Krátkodobé podmíněné pohledávky z nástrojů spolufinancovaných ze zahraničí
941	- Dlouhodobé podmíněné pohledávky z nástrojů spolufinancovaných ze zahraničí
942	- Krátkodobé podmíněné pohledávky ze vztahu k jiným zdrojům
943	- Dlouhodobé podmíněné pohledávky ze vztahu k jiným zdrojům
999	- Vyrovnávací účet k podrozvahovým účtům

Přijatý transfer může být poskytnut od subjektu zahraničního či od subjektu tuzemského. V obou zmíněných případech je možné účtovat již skutečností podání žádosti o přijetí daného transferu. Tato skutečnost se zachycuje na účtech podrozvahové evidence, která je významná pro posouzení majetkoprávní a ekonomické situace obce (především využití cizích zdrojů, ke kterým nemá obec vlastnické právo). Účtování ukazují následující tab. 4.5 a 4.6.

*Tab. 4.5 Účtování o podání žádosti o transfer (poskytovatel = zahraniční subjekt)*

<b>Pol.</b>	<b>Text</b>	<b>MD</b>	<b>D</b>
1	Podání žádosti o transfer - krátkodobé pohledávky za zahraničním subjektem	939	999
2	Podání žádosti o transfer - dlouhodobé pohledávky za zahraničním subjektem	941	999

*Zdroj: Vlastní zpracování na základě ČÚS č. 703*

*Tab. 4.6 Účtování o podání žádosti o transfer (poskytovatel = tuzemský subjekt)*

<b>Pol.</b>	<b>Text</b>	<b>MD</b>	<b>D</b>
1	Podání žádosti o transfer - krátkodobé pohledávky za tuzemským subjektem	942	999
2	Podání žádosti o transfer - dlouhodobé pohledávky za tuzemským subjektem	943	999

*Zdroj: Vlastní zpracování na základě ČÚS č. 703*

Okamžikem, kdy žádost o poskytnutí dotace byla vyhodnocena a je zřejmé poskytnutí transferu žadateli, bude účtování probíhat v následujících krocích. V první řadě musí dojít ke zrušení zaúčtovaných položek v podrozvahové evidenci. Dojde totiž ke skutečné, ne již podmíněné pohledávce vůči poskytovateli dotace. V určitých situacích však nemusí být v tento okamžik zřejmé, v jaké výši bude dotace poskytnuta nebo v jakém časovém období. Za této situace je nezbytné využít přechodných účtů (zásada opatrnosti), v případě pohledávky o neznámé výši využijeme účet 388 – Dohadné účty aktivní. V případě již známé hodnoty dotace může dojít k zaúčtování přesné výše pohledávky na účtů 346 - Pohledávky za vybranými ústředními vládními institucemi. Souvztažně bude tato hodnota zaúčtována na účet 403 – Dotace na pořízení dlouhodobého majetku nebo v případě provozních (neinvestičních) dotací na účet skupiny 67 - Výnosy z transferů.

*Tab. 4.7 Zaúčtování pohledávky z titulu přijetí dotace*

Pol.	Text	MD	D
1	Podání žádosti o transfer - krátkodobé pohledávky za zahraničním subjektem	393	999
	Podání žádosti o transfer - dlouhodobé pohledávky za zahraničním subjektem	941	999
	Podání žádosti o transfer - krátkodobé pohledávky za tuzemským subjektem	942	999
	Podání žádosti o transfer - dlouhodobé pohledávky za tuzemským subjektem	943	999
2	Zrušení zápisu v podrozvahové evidenci	999	939 941 942 943
3a	Evidence pohledávky z titulu přijetí dotace - není známá přesná výše	346	388
3b	Evidence pohledávky z titulu přijetí dotace - již je známá přesná výše	388	403
4	Evidence pohledávky z titulu přijetí investiční dotace - je známá přesná výše	346	403
5	Evidence pohledávky z titulu přijetí neinvestiční dotace - je známá přesná výše	346	67x
6	Přijetí výše dotace na běžný účet obce	231	346

*Zdroj: Vlastní zpracování na základě ČÚS č. 703*

Některé poskytnuté dotace mohou být připsány na běžný účet obce již před splněním povinnosti tyto přidělené dotace poskytnout. Tyto přijaté peněžních prostředky se považují přijaté zálohy (krátkodobé nebo dlouhodobé).

Tab. 4.8 Zaúčtování záloh poskytnutých poskytovatelem dotace

Pol.	Text	MD	D
1	Nárok na dotaci	346	403
2	Přijatá dlouhodobá záloha	231	472
	Přijatá krátkodobá záloha	231	374
3	Vypořádání dlouhodobého zálohy při přijetí transferu	472	346
4	Vypořádání krátkodobé zálohy při přijetí transferu	374	346
5	Přijetí výše dotace na běžný účet obce (snížená o výši přijaté zálohy)	231	346

Zdroj: Vlastní zpracování na základě ČÚS č. 703

#### 4.4.3 Účetní odpisování dlouhodobého majetku

Informace zpracované v této podkapitole vychází z Českého účetního standardu č. 708 – Odpisování dlouhodobého majetku. První použití metody odpisování dlouhodobého majetku použily ÚSC poprvé při sestavování účetní závěrky k 31. 12. 2011. K tomuto datu bylo nezbytné provést tzv. dooprávkování, což představuje zaúčtování hodnoty oprávek k odpisovanému majetku jako oceňovací rozdíl při změně metody. Hodnotu oprávek bylo nutné zjistit na základě předpokládaného opotřebení majetku, s ohledem na období zařazení do užívání a celkovou životnost daného majetku. Hodnota těchto oprávek se poté zaúčtovala na straně MD na účet 406 - Oceňovací rozdíly při prvotním použití metody a na stranu D účetní skupiny 07 – Oprávky k dlouhodobému nehmotnému majetku, či účetní skupiny 08 – Oprávky k dlouhodobému hmotnému majetku.

V ČÚS č. 708 je dále stanoveno, že při odepisování dlouhodobého majetku považujeme za vstupní cenu, ze které bude majetek odepisován, cenu včetně přijaté dotace (tzn., že vstupní cenu nesnižujeme o hodnotu přijaté dotace). Odepisování je nutné započít vždy k 1. dni měsíce, který následuje po měsíci, v němž došlo k zařazení dlouhodobého majetku do užívání. Tyto účetní odpisy je však nutné vždy přepočítat na přesný počet měsíců a zaúčtovat je nejpozději k rozvahovému dni. Důležité je také ustanovení, že pokud dojde k odvodu dotace po zařazení majetku do užívání (např. vlivem porušení dotačních podmínek), nedochází již k přepočítávání odpisů z nižší vstupní ceny. Jiná situace by však nastala, pokud by k tomuto odvodu došlo ještě před zařazením majetku do užívání. V tomto případě by bylo vhodné provést korekci pomocí účtu 403 - Dotace na pořízení dlouhodobého majetku. Vzhledem k faktu, že nedojde ke snížení ceny pořízeného majetku, bude docházet k zaúčtování vyšších odpisů, než odpovídají odpisům ze skutečné vstupní ceny.

ÚSC může zvolit způsob odpisování zjednodušený (zrušeno od 1. 1. 2013), rovnoměrný, výkonový nebo komponentní, kombinace způsobů odpisování v rámci účetní jednotky není vyloučena. Rozdíl mezi zjednodušeným a rovnoměrným způsobem odpisování dlouhodobého majetku spočívá ve stanovení předpokládané doby používání konkrétního majetku, která je u zjednodušeného odpisování předepsána standardem (příloha č. 2 a 3 standardu) a v případě rovnoměrného odpisování je individuálně posouzena účetní jednotkou.

V případě technického zhodnocení, jehož ocenění nepřekročí částku 40 000 Kč (u dlouhodobého hmotného majetku) nebo částku 60 000 Kč (u dlouhodobého nehmotného majetku), eviduje se toto technické zhodnocení nově na účet 045 - Uspořádací účet technického zhodnocení dlouhodobého hmotného majetku (pro DNM účet 044 – Uspořádací účet technického zhodnocení dlouhodobého nehmotného majetku).

#### **4.4.4 Dotace na zateplení Základní školy v Zábřeze**

V roce 2013 bude uskutečněno zateplení Základní školy v Zábřeze, na ulici Severovýchod. Veškeré údaje, využitě v následujícím zaúčtování, vychází z dat zpracovaných v žádosti o investiční dotaci. V případě přidělení dotace v nižší ceně bude dotace přepočítána tak, aby dotace na tento projekt pokryla 90 % z celkových nezbytných výdajů a podíly setrvaly na úrovni 85 % z prostředků EU a 5 % z prostředků státního rozpočtu.

Údaje potřebné k zaúčtování účetních případů:

Celkové výdaje pro město Zábřeh	17 454 349 Kč
Způsobilé výdaje pro daný operační program, ze kterých vychází hodnota dotace	10 548 998 Kč
Dotace Operačního programu životní prostředí ve výši 90% ze způsobilých výdajů	9 494 098 Kč
• Z toho podíl EU (Evropský fond regionálního rozvoje - 85 % ze způsobilých výdajů)	8 966 648 Kč
• Z toho podíl státního rozpočtu (5 % ze způsobilých výdajů)	527 450 Kč

Tab. 4.9 Účtování dotace na zateplení ŽS Severovýchod v roce 2013 (v Kč)

Pol.	Text	Částka	MD	D
1	Podání žádosti o přidělení investiční dotace	9 494 098 Kč	939	999
	<i>Žádost o dotaci přidělena městu Zábřeh v celkové výši dle žádosti</i>			
2	Zrušení podrozvahové evidence	9 494 098 Kč	999	939
3	Předpis nároku na dotaci - z prostředků EU	8 966 648 Kč	371	403
4	Předpis nároku na dotaci - z prostředků státního rozpočtu	527 450 Kč	346	403
5	Přijatá dodavatelská faktura	17 454 349 Kč	042	321
7	Úhrada dodavatelské faktury	17 454 349 Kč	321	231
8	Vypořádání dotace - prostředky EU	8 966 648 Kč	231	371
9	Vypořádání dotace - prostředky státního rozpočtu	527 450 Kč	231	346
	<i>Následující předpokládané účetní případy</i>			
10	Zařazení majetku do užívání	17 474 349 Kč	021	042

*Zdroj: Vlastní zpracování*

Zateplení budovy základní školy bude představovat technické zhodnocení dlouhodobého majetku. Jelikož hodnota technického zhodnocení přesáhla 40 000 Kč, bude toto zateplení zaúčtováno na účet 042 - pořízení dlouhodobého hmotného majetku. Účtování o pořízení majetku je tedy shodné s účtováním podnikatelských jednotek. Technické zhodnocení zvýší hodnotu majetku, na kterém bylo toto zateplení provedeno. Výše odpisů se zjistí z celkové hodnoty evidované na účtu 021. V roce 2013 bude nutné pro daňové odpisy použít koeficienty pro zvýšenou vstupní cenu. Dle ČÚS č. 708 – Odpisování dlouhodobého majetku bude tato investice zařazena do VII. odpisové skupiny, odepisování by bylo prováděno způsobem rovnoměrným, s ohledem na předpokládanou dobu používání tohoto dlouhodobého majetku. Způsob zúčtování odpisů je shodný s účtováním u podnikatelských jednotek, a to na stranu MD účtu 551 – Odpisy dlouhodobého majetku se souvztažným zápisem na stranu D účtové skupiny 07 – Oprávky k dlouhodobému nehmotnému majetku. Celkový výše odpisů by odpovídala počtu měsíců odepisování v daném účetním období (první odpis se účtuje v měsíci následujícím po měsíci zařazení majetku do užívání). Hodnota odpisů ovlivní účetní výsledek hospodaření na straně nákladové, rozvaha bude ovlivněna na straně aktiv (korekce účtu 021).

#### 4.5 Zhodnocení vlivu dotací na rozpočet města Zábřeh

Na základě zjištěných poznatků z předcházejících kapitol bude provedeno kompletní zhodnocení a vliv dotací na rozpočet města Zábřeh.

#### 4.5.1 Zhodnocení vlivu provozních dotací

Při zpracování této kapitoly se vychází ze základních dat uvedených v kapitole 4.4, konkrétněji v tab. 4.2 - Vývoj neinvestičních dotací a jejich změna v letech 2009 – 2012.

Dotace neinvestiční představují částky nezbytně důležité pro zajištění provozuschopnosti každé z obcí. Až do roku 2011 představovaly, jak ukazuje tab. 4.2, nejvyšší podíl z těchto přijatých dotací právě dotace ze státního rozpočtu na mandatorní výdaje města Zábřeh. Objem těchto dotací v letech 2009 – 2011 dosahuje podílu téměř 70 % z celkové sumy přijatých provozních dotací. V roce 2012 však došlo k převedení veškerých aktivit, související s výplatou sociálních dávek, na úřady práce a současně došlo k pozastavení plateb dotací na mandatorní výdaje do rozpočtu obcí. V souvislosti s tímto opatřením klesly celkové příjmy města Zábřeh v průměru o 100 000 tis. Kč.

Další neodmyslitelnou sumu přijatých dotací představuje položka 4112 – Dotace ze státního rozpočtu, jež je ve zpracované tabulce 4.4 rozdělena na dva sektory – příspěvek na výkon státní správy v rámci přenesené působnosti a příspěvek na školství. Finanční vztah státního rozpočtu a rozpočtu města je součástí zákona o státním rozpočtu a je poskytována prostřednictvím krajů. Jak je viditelné z tab. 4.4, dotace obou zmíněných sektorů byly téměř stabilní v letech 2009 a 2010 (příspěvek na školství v průměru ve výši 2 800 tis. Kč a příspěvek na státní správu v průměru ve výši 28 000 tis. Kč), oproti rokům následujícím se pohybovaly v patrně vyšších hodnotách. Zřejmě vlivem celostátní finanční krize došlo k obrovskému poklesu sumy přijatých dotací představované položkou 4112 v roce 2011 a 2012. V roce 2012 lze pak zohlednit skutečnost, že vyplácení sociálních dávek přešlo na úřady práce, avšak v souhrnné výši přijatých provozních dotací se snížení výrazně nepromítlo. Příspěvky na školství, představující nižší částku z celkové sumy položky 4112, jsou od roku 2013 zrušeny a zapracovány v rámci nového rozpočtového určení daní. Novinkou se stala změna konstrukce výpočtu příspěvků na školství a výkon státní správy v roce 2013, a sice kumulovaným způsobem, dříve využívaným již v roce 2009. Princip spočívá v upuštění od stanovení příspěvku dle nejvyšší správní funkce vykonávané obcí a zaměřuje se na stanovení tohoto příspěvku jako součet částek příspěvků za každou správní činnost. Dle odhadů by však zrušení příspěvků na školství mělo být vykompenzováno vyššími daňovými příjmy města. Z výše zmíněných faktů je zřejmé, že tyto provozní dotace představují klíčovou složku celkových příjmů a jejich neposkytnutí by, v případě vynaložení nutných výdajů na školství a

provoz, mělo pro obec likvidující účinky. Obec by nebyla schopna veškeré tyto výdaje hradit z vlastních finančních prostředků.

Související dotací je dotace za dojíždějící žáky. I s touto položku se v rozpočtu roku 2013 a následujících nesetkáme. Položka byla, stejně jako příspěvek na školství, zrušena. Ve vývoji, podobně jako u dotace výše, také docházelo ke snížení hodnoty přijatých dotací a to konkrétně v letech 2011 a 2012, opět v kontextu s finanční krizí. Rozdíl mezi prvním sledovaným rokem 2009 a rokem 2012 dosáhl snížení o 33,11 %.

Položka 4131- převod z vlastních fondů hospodářské činnosti vykazuje ve sledovaném období více odchylek. Částka, která je určena k převodu z hospodářské činnosti do rozpočtu města, je dána rozhodnutím zastupitelstva města. Rozhodnutí vždy vyplývá z výše dosaženého výsledku hospodaření v daném období. Hodnota výsledku hospodaření může být převedena do rozpočtu roku následujícího, nebo může být zdrojem tvorby rezerv či fondů města Zábřeh. To se stalo právě v roce 2009, kdy výsledek hospodaření za rok 2008 činil 4 354 tis. Kč, avšak do rozpočtu následujícího roku 2009 byla převedena pouze část ve výši 1 827 tis. Kč. Celá částka VH nebyla převedena na účet města ani v letech 2009 a 2010 (rozdělení výsledku hospodaření bylo zmíněno v kap. 3.5). Velký vliv na výsledek hospodaření má výše nájemného, které se ve městě každoročně valorizuje.

V rámci další dotační položky 4116 – dotace ze státního rozpočtu (mimo dotací na mandatorní výdaje) jsou poskytovány dotace na penziony, sociálně-právní ochranu dětí a na sociální služby, jak bylo zmíněno v kapitole 4.4. Od roku 2011 lze postřehnout navýšení této položky (proti roku 2010 o 221,52 %), výrazně ovlivněné průtokovou dotací v oblasti podpory zlepšení podmínek pro vzdělávání na základních školách v celkové výši 4 124 tis. Kč v roce 2011 a 2 912 tis. Kč v roce následujícím. O stejnou částku jsou tedy navýšeny i neinvestiční dotace pro školy poskytované z rozpočtu obcí.

Z výše uvedených skutečností jasně vyplývá, že bez neinvestičních dotací, zejména dotací ze státního rozpočtu na mandatorní výdaje, poskytované do roku 2011, by město nemohlo plnit svoji funkci, a to nejen v přenesené působnosti, ale bylo by značně omezeno i ve výkonu samostatné působnosti. U převážné většiny výše těchto dotací jsou jejich výše centrálně stanovené a nelze je ovlivnit, vyjma převodu z hospodářské činnosti. Bohužel pro města je pro nadcházející roky avizovaná klesající tendence těchto dotací. Zda se snížení dotací opravdu projeví ve zvýšených daňových příjmech, se ukáže až průběhu letošního, popř. nadcházejícího roku.

#### 4.5.2 Zhodnocení vlivu investičních dotací

V další kapitole bude zkoumán vliv dotací investičních na příjmy a výdaje v rozpočtu jednotlivých let. Výsledky vycházejí ze skutečných hodnot, uvedených v rozpočtu jednotlivých sledovaných let. S přihlédnutím na nezměněnost ostatních dat (příjmů a výdajů) jsou tyto výsledky pouze spekulativní.

Tab. 4 10 Zhodnocení vlivu investičních dotací v letech 2009 – 2012 (v tis. Kč)

Rok	Skutečné údaje			Přijaté investiční dotace	Bez dotací investičních		
	Příjmy	Výdaje	Saldo		Příjmy	Výdaje	Saldo
2009	293 430	346 931	-53 501	4 154	289 276	279 346	9 930
2010	312 306	325 468	-13 162	9 669	302 637	260 432	42 205
2011	312 044	277 675	34 369	11 807	300 237	264 648	35 589
2012	202 003	175 462	26 541	4 264	197 739	171 886	25 853

Zdroj: Vlastní zpracování na základě rozpočtů města Zábřeh v jednotlivých letech

Výše uvedená tabulka byla sestavena následovně:

- **Skutečné příjmy** = příjmy skutečně dosažené v jednotlivých letech
- **Skutečné výdaje** = výdaje skutečně vynaložené v jednotlivých letech
- **Příjmy bez dotací investičních** = celkové skutečné příjmy – investiční dotace
- **Výdaje bez dotací investičních** = celkové výdaje – výdaje investiční, na které byla v daném zkoumaném roce poskytnuta dotace – výdaje provozní, které byly vynaloženy v souvislosti s daným projektem (ostatní výdaje, na které dotace poskytnuta nebyla, zůstávají nezměněny). Zmíněné údaje o investičních a provozních výdajích na jednotlivé projekty jsou uvedeny v příloze č. 5.

#### Rok 2009

V roce 2009 hospodařilo město Zábřeh se schodkovým rozpočtem, rozdíl mezi příjmy a výdaji činil 53 501 tis. Kč.

Dle druhého sloupce výše uvedené tabulky ovlivnily dotace investiční příjmovou strukturu rozpočtu Zábřeh celkovou hodnotou 4 154 tis. Kč. V rámci této analýzy došlo ke snížení hodnoty příjmů v sumě přijatých investičních dotací. Je zřejmé, že většina investičních akcí by provedena nebyla, pokud by nedošlo k přidělení dotace na tyto projekty. Pokud by byl



udržen předpoklad, že by nedošlo k přijetí dotací a nebyly by provedeny investice podpořené dotacemi, došlo by k podstatné změně struktury rozpočtu 2009. Příjmy by dosahovaly výše 289 276 tis. Kč, výdaje provozní a investiční (byly by realizovány pouze ty projekty, na které nebyly poskytnuty žádné dotace) by dosahovaly výše 279 346 tis. Kč. Saldo by v tomto případě nebylo záporné, jako v případě neposkytnutí dotací provozních. Činilo by 9 930 tis. Kč. Zjištění by bylo v každém případě pozitivní, avšak při vynaložení příjmů pouze provozních by nedocházelo k rozvoji města.

### **Rok 2010**

Rok 2010 byl rovněž charakterizován skutečným hospodařením se záporným saldem v celkové hodnotě 13 162 tis. Kč (nižší záporné saldo oproti roku předcházejícímu).

Pokud by bylo přihlédnuto k situaci, kdy nebyly poskytnuty dotace investiční v celkové hodnotě 9 669 tis. Kč a současně by nedošlo k realizaci projektů podporovaných přijatými dotacemi, byly by získány následující částky. Investiční výdaje by nedosahovaly tak vysokých hodnot, současně by došlo ke snížení hodnoty výdajů provozních související s neuskutečněným projektem. Hodnota příjmů by oproti výchozí situaci klesla o 3,1 %, investiční a provozní výdaje by byly nižší o 19,98 %. Při těchto hodnotách příjmů a výdajů by bylo dosaženo kladného salda ve výši 42 205 tis. Kč. Tato hodnota by po schválení zastupitelstvem města mohla být ponechána na běžném účtu města Zábřeh, což by do dalšího rozpočtového roku bylo přínosné. Avšak pro rozvoj města by byla tato situace nepřijatelná.

### **Rok 2011**

Rok 2011 se vyznačoval, jako první ze sledovaných období, kladným rozdílem mezi skutečnými dosaženými příjmy a vynaloženými výdaji v celkové hodnotě 34 369 tis. Kč. Po zaplacení splátek úvěrů byla hodnota 31 733 tis. Kč ponechána na běžném účtu, zůstatek tohoto účtu k 31. 12. 2011 činil 99 494 tis. Kč.

V následné situaci ze sledovaného období 2011 by došlo k vyjmutí příjmů ve formě dotací investičních, ale také ke snížení hodnoty investičních výdajů a souvisejících provozních výdajů. Příjmová stránka by vykazovala hodnotu nižší o 11 807 tis. Kč oproti výchozí situaci, výdajová strana by se snížila o 13 027 tis. Kč (vykazuje o faktu, že v tomto roce bylo

provedeno více investicí, které by město financovalo z vlastních finančních zdrojů). Saldo by dosáhlo úrovně 35 589 tis. Kč, což by byla nejvyšší hodnota z těchto tří sledovaných období (navýšení oproti situaci výchozí je o 3,55 %).

## **Rok 2012**

Výchozí situace v posledním sledovaném období je představována saldem kladným v hodnotě 26 541 tis. Kč.

Naproti tomu v situaci, kdy by nedošlo k udělení dotací investičních a tudíž by ani nedošlo k realizaci projektů spolufinancovaných dotacemi, došlo by k mírnému snížení hodnoty příjmů na 197 739 tis. Kč. Výdaje by se snížily pouze o částku 3 576 tis. Kč, a proto hodnota salda by dosáhla kladné hodnoty 25 853 tis. Kč (slabý pokles oproti výchozí situaci o 2,60 %).

Po provedené analýze vlivu dotací se lze přesvědčit, že dotace investiční ovlivňují nejen rozpočet obce, ale i rozvojovou stránku obce. Jejich výše a přidělení je neodmyslitelné, jelikož bez těchto finančních prostředků by nedocházelo k celkovému rozvoji obce, ke zvýšení pracovních míst a tím i zvýšení počtu obyvatel. Bohužel nejenom příjmy ovlivní rozpočet daného roku. S přihlédnutím na fakt, že investiční projekt je pouze zčásti financován dotacemi, dojde ke zvýšení výdajů investičních i provozních, související s konkrétní investiční akcí.

V případě města Zábřeh představovaly přijaté investiční dotace kompenzaci vynaložených výdajů ve výši 50 % a více, a to téměř u poloviny realizovaných projektů.

## 5 Závěr

Tato diplomová práce byla zaměřena na kompletní rozbor rozpočtu města Zábřeh, především na vliv přijatých investičních a provozních dotací. Diplomová práce byla rozdělena do tří částí, vyjma části úvodní a závěrečné. První část byla zaměřena na teoretické poznatky, především na základní právní úpravu tvorby rozpočtů územních samosprávných celků. Získané teoretické znalosti z této části byly využity v následující, druhé části. Zde byla zformulována analýza rozpočtu města Zábřeh v jednotlivých letech, čímž byl splněn jeden z cílů dané práce. Analýzou prošly jak příjmy daňové, nedaňové, kapitálové a dotace, tak i výdaje běžné a kapitálové. Poslední třetí část byla věnována analýze přijatých dotací v jednotlivých letech, a to v členění dotací na investiční a provozní. V této části jsou také zmíněny základní účetní případy z pohledu příjemce dotace. Zúčtování konkrétní poskytnuté dotace na zateplení budovy základní školy bude využito pracovníky Městského úřadu Zábřeh. Cíl, spočívající v analýze přijatých dotací, byl splněn právě v této kapitole.

Územní samospráva, jakožto forma veřejné správy, je pověřena spravováním určitého území, avšak se zřetelem na platné zákonem stanovené podmínky, ale také podmínky ekonomické. Za základní územní samosprávný celek je považována obec, sdružující občany na daném území a zajišťující uspokojení potřeb občanů pomocí veřejných statků a služeb. Základním prvkem hospodaření územních samosprávných celků je rozpočet obce. Pod rozpočtem si lze představit soubor předpokládaných a poté i skutečných příjmů a výdajů dané obce v kalendářním roce. Jeho sestavení je podmíněno respektováním celé řady právních předpisů, ale také vědomostmi a zkušenostmi osoby odpovědné za zpracování ročního rozpočtu.

Za nejvýznamnější část příjmové stránky rozpočtu jsou považovány příjmy daňové. Ty přicházejí do rozpočtu obce v částkách závislých na sumě vybraných daní v celé České republice. Jediné daňové příjmy, které lze alespoň částečně ovlivnit, jsou příjmy z vybrané daně z nemovitosti (využitím prostoru při stanovení místního koeficientu). Hodnota těchto příjmů posílí rozpočet obce v závislosti na koeficientu, přiděleného každé obci v České republice. Největší podíl daňových příjmů na celkových příjmech rozpočtu byl zaznamenán v roce 2012, kdy podíl představoval 68 %. Poté již podíl pokles na hodnotu odpovídající 42 % z celkových příjmů.

Za následný nejpodstatnější příjem se považují přijaté dotace. Právě tyto dotace byly obsahem diplomové práce. V roce 2009 představovaly přijaté transfery 49,66 % z celkových

příjmů, v dalším roce 2010 již tyto příjmy převýšily více jak polovinu z celkových příjmů, přesněji tedy 50,49 %. I v roce 2011 došlo opětovně ke zvýšení podílu dotací na celkových příjmech na 51,07 %. Ovšem výjimečný byl poslední rok 2012, kdy došlo k hlubokému propadu podílu dotací na celkových příjmech. Dotační příjmy představovaly pouhých 23,72 % z celkových příjmů tohoto roku. Z provedené analýzy bylo zjištěno, že výše dotací provozních (neinvestičních) mnohonásobně převyšují dotace investiční.

Z obsahu této diplomové práce je možné konstatovat, že přijaté dotace podstatně napomáhají příjmové stránce rozpočtu obce v každém ze sledovaných období. Ze zmíněného tedy vyplývá fakt, že obec není schopna uspokojit své nezbytné výdaje (ať už provozní či investiční) z příjmů daňových, nedaňových či kapitálových. Je proto nezbytné v zákonné míře využít veškeré možnosti získání finančních podpor od subjektů poskytujících investiční či provozní dotace.

Zpracování této diplomové práce bylo pro mne přínosné v oblasti jak teoretické, tak i praktické. Díky ní jsem pronikla do problematiky poskytnutí dotací územním samosprávným celkům a seznámila se s jejich dopady na rozpočet a současně rozvoj města Zábřeh. Pokud bude tato diplomová práce přínosem i veřejnosti, bude splněn můj osobní záměr na objasnění uvedené problematiky.

## Seznam použité literatury

### a) Odborné knihy:

- [1] KINŠT, Jan a Magdalena ČEŠKOVÁ. *Rozpočtová skladba v roce 2011 : výklad a koncepce rozpočtové skladby, rozpočtový proces obcí, 151 praktických příkladů, pro pracovníky orgánů státní správy, obcí, krajů a jejich organizačních složek*. 4 vyd. Olomouc: Anag, 2011. 277 s. ISBN 978-80-7263-638-9.
- [2] OTRUSINOVÁ, Milana a Dana KUBÍČKOVÁ. *Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek po novele zákona o účetnictví*. Praha: C. H. Beck, 2011. 178 s. ISBN 978-80-7400-342-4.
- [3] PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy. Teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. 588 s. ISBN 978-80-7357-614-1.
- [4] PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. 1. Vyd. Praha: Management press, 2004. 375 s. ISBN 80-7261-086-4.
- [5] PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 2.vyd. Praha: Grada Publishing, 2009. 304 s. ISBN 978-80-247-2789-9.
- [6] SCHNEIDEROVÁ, Ivana a Zdeněk NEJEZCHLEB. *Účetní reforma 2012 pro ÚSC a jimi zřizované příspěvkové organizace*. Praha: Nakladatelství Acha obec účtuje s.r.o., 2012. 710 s. ISBN 978-80-260-2780-5.

### b) Elektronické dokumenty:

- [7] Zákon č. 128 ze dne 15. května 2000 o obcích a o změně a doplnění dalších zákonů (**zákon o obcích**). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000. Částka 38, s. 1737-1764. Dostupný také z: <http://www.sbirkazakonu.info/zakon-o-obcich-obecni-zrizeni/>.
- [8] Zákon č. 1 ze dne 28. Prosince 1992 Ústavní zákon (**Ústava České republiky**). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1993. Částka 1, s. 3-16. Dostupný také z: <http://www.psp.cz/docs/laws/constitution.html>.
- [9] Vyhláška č. 323 ze dne 16. Července 2002 o rozpočtové skladbě (**vyhláška o rozpočtové skladbě**). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2002, částka 118, s. 6909 – 6966. Dostupný také z: [http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/vyhlaskey\\_1375.html?year=2002](http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/vyhlaskey_1375.html?year=2002).

- [10] Zákon č. 243 ze dne 9. srpna 2000 o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (**zákon o rozpočtovém určení daní**). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000. Částka 73, s. 3513 – 3515. Dostupný také z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-243>.
- [11] Zákon č. 420 ze dne 10. června 2004 o přezkoumání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí (**zákon o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí**). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2004. Částka 138, s. 8078 – 8086. Dostupný také z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&nr=420~2F2004&rpp=15#seznam>.
- [12] Zákon č. 250 ze dne 7. července 2000 o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů (**zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů**). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000. Částka 73, s. 3557 – 3567. Dostupný také z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonStruct.jsp?idBiblio=49515&fulltext=&nr=218~2F2000&part=&name=&rpp=15#local-content>.
- [13] Český účetní standard pro některé vybrané účetní jednotky č. 703 - Transfery
- [14] [www.mfcr.cz](http://www.mfcr.cz)
- [15] [www.zabreh.cz](http://www.zabreh.cz)
- [16] [www.institut.cz](http://www.institut.cz)

## Seznam zkratk

Apod.	A podobně
ČR	Česká Republika
ČSÚ	Český statistický úřad
ČÚS	Český účetní standard
D	Dal
DNM	Dlouhodobý nehmotný majetek
DPH	Daň z přidané hodnoty
EU	Evropská Unie
HČ	Hospodářská činnost
HV	Hospodářský výsledek
Inv.	Investiční
MD	Má dáti
MF	Ministerstvo financí
MÚ	Městský úřad
MZ	Meziroční změna
Obr.	Obrázek
Odst.	Odstavec
PAP	Pomocný analytický přehled
PF	Peněžní fond
Prov.	Provozní
Příp.	Případně
Sb.	Sbírky
SDH	Sbor dobrovolných hasičů
SR	Státní rozpočet
s.r.o.	Společnost s ručením omezeným
Tis.	Tisíc
Tzn.	To znamená
ÚSC	Územně samosprávné celky
Vč.	Včetně
VHA	Výherní automaty
VÚJ	Vybrané účetní jednotky
ZBÚ	Zůstatek běžného účtu

ZŠ

Základní škola



## Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě, dne 26. 4. 2013



Pavlína Kašparová

## **Seznam příloh**

- Příloha č. 1    Proces přezkoumání hospodaření obce
- Příloha č. 2    Podíl jednotlivých příjmů v roce 2009 – 2011
- Příloha č. 3    Hospodaření města Zábřeh v letech 2009 – 2012 a rozpočtový výhled 2013 - 2015
- Příloha č. 4    Schválený a upravený rozpočet města Zábřeh a plnění rozpočtu
- Příloha č. 5    Skutečné investiční a provozní výdaje projektů, částečně financované dotacemi
- Příloha č. 6    Organizační struktura města Zábřeh
- Příloha č. 7    Schéma rozdělení rozpočtového určení daní v letech 2013 – 2015
- Příloha č. 8    Směrná účtová osnova pro územně samosprávné celky